

LEEVI

1
2021

Hiljaisuuden
mestari
– Miki Liukkosen
manifesti

Leevi bäst on täällä taas!

Madislaisesta
muusikoksi:
Ellinoora

”Siellä määritellään kuka soittaa työkseen
ja kuka töiden jälkeen”

–Niko Vilhelm

LEEVI on Madetojan musiikkilukion opiskelijoiden äidinkielen ja kirjallisuuden syventävällä *Toimitustyö*-kurssilla (ÄI14) toimittama lehti. Lehteä alettiin julkaista vuonna 1982.

Päätoimittaja Oskari Pajunpää

Toimittajat

Siiri Huhta

Ellen Koskelo

Minea Niskala

Lauri Paananen

Elisa Palola

Roope Rautio

Reetta Uusimaa

Iisa Vallirinne

MADETOJAN
MUSIIKKILUKIO

Kansi Siiri Huhta

Ohjaava opettaja Kai Hissa

Sähköinen lehti

<http://www.ouka.fi/oulu/madetojan-musiikkilukio/leevi-lehti>

PL 45

Leevi Madetojan katu 1

90015 OULUN KAUPUNKI

puh. 050-3672236

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS Tee niin kuin minä sanon, älä niin kuin minä teen
Oskari Pajunpää

MUISTOKIRJOITUS Nainen jota onnikan kuskikin kavahti
Pia Kaitasuo, Kaleva

KOLUMNI Poikkeuspenkkarit 2021
Iisa Vallirinne

MEDIA-ANALYYSI Perinne ei ole perustelu
Siiri Huhta

HAASTATTELU Kotibileistä viisulavalle
Iisa Vallirinne

MADISLAINEN Madislaisesta muusikoksi: Ellinoora Leikas
Mineä Niskala ja Ellen Koskelo

KUVAREPORTAASI Kevyen musiikin maraton oli värien juhlaa
Oskari Pajunpää

KIRJA-ARVOSTELU Hiljaisuuden mestari – Miki Liukkosen manifesti
Reetta Uusimaa

KIRJA-ARVOSTELU Syyhy – ahdistava taideteos
Iisa Vallirinne

HAASTATTELU Innostunut, iloinen sekä helpottunut
Lauri Paananen

VAALIPUHE Uudistuva lukio ja Väyryseltä tuulee
Roope Rautio

PAKINA Se tavallinen arkiviikon sunnuntaipakina
Lauri Paananen

NOVELLI Sateen unohtama laakso
Ellen Koskelo

RUNOJA Siivet, Minä, Muista että
Iisa Vallirinne

RUNO LEEVIN ARKISTOSTA
Miki Liukkonen

LEEVI BÄST

Leevin toimittajat

VALIOKIRJOITELMIA

Selma Seeskorpi **Kuka tahansa voi olla Elovena**

Vilma Nissinen **Kansallisuus arvovalintana**

Sanelma Haapakoski **Oma, lainattu vai varastettu kansallisuus?**

Andreas Ahola **Minne menet sulkakynä?**

Saana Sadinmäki **Suomalaisuus kahdenlaista – ja kaikkea siltä väliltä**

Anttoni Tornberg **Saarijärven Paavosta parempaan**

Tee niin kuin minä sanon, älä niin kuin minä teen

Nyt villit veikkaukset kehiin: milloin tämä pääkirjoitus on rustattu? Noh, niinkin aikaisin kuin reilua viikkoa ennen lehden julkaisua. Aikaisemmista vuosista poiketen tänä keväänä julkaistaan vain yksi lehti, joten tätä numeroa on valmisteltu kohta puoli vuotta.

Numeron suunnittelu aloiteltiin pitkälti etäopetuksen aikana, joten aiheet ovat muuttuneet hyvin paljon julkaisupäivään mennessä. Pääkirjoituksen aiheita on vilissyt jos jonkinmoisia, joten homma on jäänyt vähän viime tippaan. Mutta Liisa Liikalan sanoin, "ilman viime tippaa moni asia jäisi tekemättä".

Haluan herättää teidät lukijat miettimään omaa työskentelyänne. Edessä on ihana kesäloma vapaapäivien, kesätöiden ja kakkosilla ylioppilaskirjoituksiin lukemisen merkeissä. Jotta ensi syksynä oman huoneen seinä ei lommoutuisi tai tyyny kärsisi kyynelvaurioita, kehotan nyt kaikkia laskelmoimaan opiskeluun kuluvan ajan tulevana kesänä.

Älkää hyvät ihmiset jättäkö vuoden tärkeintä luku-urakkaa viime tippaan, sillä seuraukset tulevat näkymään tulevaisuudessanne pelottavankin rankasti. Tehkää lukusuunnitelma, sopikaa kaverien kanssa yhteisiä lukuhetkiä ja oppikaa tarvittaessa sanomaan ei jokapäiväiselle laiskottelelulle tai jokailtaisille bileille.

Ei kannata kuitenkaan uuvuttaa itseään liikaa opiskelulla, sillä sitä tulee olemaan tulevana vuonna aivan tarpeeksi meillä kaikilla vuosikurssiin katsomatta. Muistakaa ottaa välillä myös rennosti ja ladatkaa akkunne täyteen syksyn uurastuksia varten. Ennen kaikkea, nauttikaa kesästä!

Oskari Pajunpää

MUISTOKIRJOITUS

Nainen jota onnikan kuskikin kavahti

Hanna Yli-Luukko (1938–2021) aloitti suhteensa Madetojan musiikkilukion kanssa vuotta minua ennen. Tosin tuolloinhan oli olemassa vasta Madetojan lukio, ja Hannan ponnisteluja olikin koulun statuksen muuttuminen vuoden 1985 alusta.

Tapasimme kuitenkin kouluasioissa jo, kun hän oli tuore rehtori ja minä vasta hakeutumassa oppilaaksi. Madetoja oli laajenemassa kaksiluokkasarjaiseksi ja meille Pohjankartanon kahden 9.-musiikkiluokan oppilaille oli kerrottu, että Madetojaan päässeet sijoitettaisiin näille luokille oman tutun porukkansa perusteella. Minä halusin toisin. Soitin kanslian ovenpielessä ollutta summeria ja astuin rohkeasti esittämään asiani: Saisinko kuitenkin mennä sille toiselle luokalle. ”Jaaa-ha!” Hanna lausui ja pyysi perusteluja. Kerroin tekeväni sillä toisella luokalla olevien kavereitteni kanssa muun muassa näytelmiä, joita esitimme koko koululle.

Sanoin, että toimintamme jatkuisi varmemmin, jos olisimme samassa luokassa. Hanna laittoi papereihinsa jonkin merkinnän ja kas, löysin itseni syksyllä uudesta porukasta.

Minulla oli pian lukuvuoden alettua uusi pyyntö. Tällä kertaa se liittyi koululehteen. Olin ollut edellisenä vuonna perustamassa Pohjankartanoon Vox Populi -lehteä ja koska homma oli mielekästä, kysyin Hannalta, emmekö saisi perustaa lehden Madetojaankin.

No saimmehan me: syntyi Leevi. Aina viedessäni vahtimestarin kopiokoneen tulostaman uuden Leevin rehtorin kansliaan, Hanna otti kynän käteensä ja kirjasi lehden kanteen, ketkä sitä olivat olleet tekemässä. Sitten hän tarttui rei'ittimeen ja sujautti uusimman Leevin entisten seuraksi paksuun mappiin.

Kirjoitan tätä muistelusta työpäivän päätteeksi, naputettuani lehtitekstiä siinä koulun naapuritontilla, työpaikassani Kalevassa. Koen usein samanlaista hoksaamisen ja tekemisen iloa, jota

Leevin toimittaminen tuotti. Nyt hoksaan, että Hannan myötävaikutuksella on ollut osansa tälle uralle päätymiseen. Enkä suinkaan ole tässä ainut: ensimmäisiä Leevi-lehtiä tehneestä viisikosta kolme on toimittajan työssä, neljäs on hänkin ollut median apuna.

Hannan kulkuneuvo oli Saab. Niinpä minun ja muutaman muun madetojalaisen tyrmistys olikin suuri, kun hän eräänä talviaamuna nousi täpötäyteen linjan 3 onnikkaan Rajakylästä, kotinsa lähiepäilykiltä. Teinihäsläämisemme onnikan perällä jäi siltä aamulta ja olimme niin huomaamattomia kuin suinkin. Muistan hyvin Hannan kunnioitusta herättävän hahmon auton etuosassa. Taisi olla, että olin jollakin asialla kansliassa tai sitten tein ns. tikusta asiaa, mutta syy yllättävään kohtaamiseemme selvisi samana päivänä. Me Pateniemestä ja Rajakylästä tuolla linjalla kouluun kulkeneet olimme myöhästyneet toistuvasti. Selityksemme oli, että onnikka tuli niin myöhään hautausmaan ja markettien luona olevalle pysäkillä ja kun siitä oli vielä joltisenkin matkaa koululle, emme voineet aina ehtiä ajoissa. Olin käynyt pariin otteeseen Hannan pöydän edessä pitämässä puolustuspuhettakin.

Hanna ei ollut huijattavissa, muistan todenneeni myöhemmin moneen kertaan. Tämä onnikassa ajelu oli tapahtunut siksi, että hän halusi todistaa siitä, että me emme vain olleet jääneet vötkistelemään Ratakadun varteen. Kuinka ollakaan: onnikka oli kerrankin aikataulussaan ja me teinit kuten reksikin ehdimme Pohjankartanon suojiin juuri ennen kellonsoittoa.

Muistan Hannan hersyvän naurun, kun hän paljasti syyn ajeluun. Nauratti minuakin, mutta vielä enemmän, kun Hanna lausui: "Taisin olla niin pelottava näky, että se kuskikin päätti olla ajoissa."

Viimeisen kerran kohtasimme Hannan kanssa toukokuussa 2018, kun tyttökuoro vietti 50-vuotisjuhlaansa. Kaikkinainen oppilaiden musisointi oli hänelle valtavan suuri ylpeydenaihe. Siitä ei ikinä ollut epäilystäkään.

Tyttökuorolla oli kenties kuitenkin Hannan sydämessä ihan erityinen sija, sillä kuoron kakkosallossa kumppaneinani olivat molemmat Hannan tyttäret. Hanna oli noina vuosina kaksi kertaa myös mukana kuoron matkoilla: Englannissa 1988 ja Turkissa 1990.

Elämäni tärkeissä ihmisissä on tänään monia niistä, joiden kanssa tyttökuoron riveissä lauloin, Susanna ja Elina Yli-Luukko heidän joukossaan. Kun nuorina jaoimme opiskeluun, hellusteluun tai tulevaisuuden odotuksiin liittyviä asioita, viime vuosina meitä keski-ikäisiä on puhuttanut toisenlainen yhteinen asia: oman vanhemman ikääntyminen ja lopulliset hyvästit. Niinpä Hannan viimeinen uni ei tullut minulle yllätyksenä, vaan saatoin olla ajatuksissani ystävien tukena. Kun tytöt jakoivat tiedon Hannan lähdöstä Facebookin Madetojalaisten nostalgiaryhmä -sivulla, tuki oli monisatakertainen. Niin moni jakoi muistojaan, vähintäänkin kiitoksiaan, ja Hannan omaisille on ollut niistä hyvin paljon lohtua.

Aikuisiällä saamani ystävät ovat hämmästellleet ja kysyneet, miten jaksan edelleenkin muistella koulu-aikoja, opettajia ja koulukavereita. Minusta kysymys on outo: tärkeimmät asiat pysyvät. Madetoja. Mitä todennäköisimmin, hyvä madetojalainen nuori, tulet vuosien päästä tämän saman toteamaan. Ehkä tuumaat: "Tästä se yksi tyyppi silloin joskus Leevisissä kirjoitti."

Tietyt asiat ovat Madetojan ajalta piirtyneet mieleen: nähdyt, koetut ja kuullut. Ihan kirkaasti ainakin Hanna Yli-Luukon: "Jaaa-ha!"

Pia Kaitasuo

(Madetojan musiikkilukion alumni ja koulun entinen musiikin tuntiopettaja)

Hanna Yli-Luukko (vas.), Markku Jounela ja Marjatta Jounela

Poikkeuspenkkarit 2021

lisa Vallirinne

Keväällä 2020 maailma mullistui. Perinteiset penkinpainajaiset eli penkkarit olivat yksi viimeisistä asioista, jonka viime vuoden abiturientit pääsivät kokemaan ennen kuin yhteiskunta sulkeutui. Tänäkin keväänä penkkareita ei peruttu – ne järjestettiin virtuaalisesti.

Monelle abiturientille penkkarit ovat lukion päättämisen tärkeä juhlapäivä, joka auttaa motivoitumaan lukulomalla pönttämiseen ja lopulta itse koitokseen eli kirjoituksiin. Penkkareita on järjestetty käytännössä lähes yhtä kauan kuin kirjoituksiakin, joten niiden peruuntuminen olisi tarkoittanut myös tärkeästä sukupolvia yhdistävästä rituaalista luopumista.

Koronapandemian vuoksi rekka-ajeluita, laulavia kulkueita tai karkin heittäilyä kaduille ei tänä vuonna nähty. Madetojalla penkkariohjelmaa kuitenkin striimattiin koko lukiolle, abeille koteihin ja muille luokkatiloihin. Monet kokoontuivat myös pienissä porukoissa näyttöjen ääreen juhli-
maan lukuloman alkua.

Mitä virtuaalisissa penkkareissa sitten tehtiin, kun tapahtuman luonne on kuitenkin hyvin sosiaalinen? 2021 penkkareissa mieleenpainuvimpia ohjelmanumeroita olivat koko koulun yhteinen Kahoot-peli sekä opettajien teemavideo. Osa abeista oli pukeutunut hauskoihin asuihin, ja lisäksi Teamsissa jaettiin äänestyksellä valitut kunniamaininnat abeille. Joukossa oli muun muassa nimitykset ”myöhästelijä” ja ”tyylikkään abi”.

Vaikka penkinpainajaiset olivat tänä vuonna erilaiset kuin aiemmin, Madetojan meininki oli silti vahvasti läsnä. Viimeistään opettajien videon kohdalla tunnelma oli juuri niin haikea ja toisaalta riemukas kuin kuuluukin. Kiitos siis tämän vuoden penkkareiden järjestäjille sekä kaikille abeille, jotka jaksoitte olla iloisesti mukana, vaikka normipenkkareista luopuminen on tuntunut pahalta. Nyt kesä lähestyy ja koronaluvut laskevat – kohta voimme nähdä kasvokkain ja nostaa yhdessä maljat itsellemme. Tästäkin me selvittiin, yhdessä!

Perinne ei ole perustelu

Siiri Huhta

Tänä vuonna koulumme abivideo meni liian pitkälle. Opettajat pahoittelivat tapahtunutta, ja vessatanssi kuitattiin Wilma-viestillä. Video oli opettajien mukaan asiaton ja mauton; vessatanssiperinteen kielenkäyttöä päiviteltiin, mutta seksuaalisuudesta vaiettiin, kuten tapoihin kuuluu. Viikon kuluttua tapahtuma unohtui, oppitunnit jatkuivat ja muistikuvat videosta valuiivat viemäreihin huleveden mukana. "Teette sitten ensi vuonna paremman videon", totesivat opettajat meille toisen vuoden opiskelijoille, ikään kuin asia olisi ollut loppuun käsitelty. Pahoitteluviestin kaunopuheisuus ei kuitenkaan auta, jos vessatanssiperinteeseen ei konkreettisesti puututa.

Luonnehtisin koulumme vessatanssiperinnettä pikemminkin loukkaavaksi kuin asiattomaksi, enkä jäänyt mielipiteeni kanssa suinkaan yksin; monen opiskelijan mielestä kielenkäyttö oli sivuseikka suhteutettuna perinteen rakenteisiin ujutettuun, 90-lukumaiseen vähemmistövihaan. Perinteen vahingollisuutta täytyykin palata arvioimaan sen kontekstin mukaisen miljööön puitteissa, siis 90-luvun näkökulmasta. Vessatanssiperinne on muotoutunut aikana, jolloin homous oli vasta hiljattain poistettu tautiluokituksesta. Sen sijaan seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä kriminalisoitiin Suomessa vasta muutamia vuosia perinteen vakiintumisen jälkeen.

Näiden tietojen valossa perinteen toteuttama homoseksuaalisuuden erotisointi ja heteronormatiivinen kehys näyttävätkin homeisina rippeinä aikansa homofobisesta kulttuurista. Pahimmassa tapauksessa koko tanssi onkin tulkittavissa siten, että vitsin ytimeksi tiivistyy homouden ja homoseksin absurdius. Ottaen huomioon myös sen, että olen useampaankin otteeseen kuullut homo-termiä käytettävän mollaamistarkoituksessa, myös koulurakennuksen kolmannessa kerroksessa, ei pelkoni vitsin vahingollisimmasta tulkinnasta ollut epärealistinen. Silti videota katsellessani yritin etsiä loukkaavien tulkintojen sijasta valon pilkahduksia, joille nauraa. Valitettavasti en löytänyt niitä.

Oli nauramattomuuteni syytä sitten oma huumorintajuttomuuteni tai vitsin laimeus, olen iloinen siitä, että tajusin sattumalta olla signaloimatta hyväksyntääni nauramalla tanssille. 90-luvun homofobia ei ollut suinkaan ainoa seikka, jonka videossa tuomitsin. Vessatanssiperinne on myös sen vanhanaikaisen ja sukupuolittavan rakenteen osalta kouluympäristöön sopimaton; vaikkei tanssiin osallistumiseen ole pakkoa, voi ryhmäpaine saada identiteettiään etsivät nuoret rikkomaan omia rajojaan. Videota katsellessa mietinkin, kuka koulutettu henkilö kantaa vastuun siitä, ettei tanssiin osallistumisesta tule itsevarmuuden tai huumorintajuisuuden mitta. Vastauksen voikin päätellä perinteen tämänvuotisen toteutuksen tasosta. Silti mielestäni oleellisempaa on pohtia, kuuluuko vessatanssin kaltainen, homofobisen lisäksi sukupuolittava perinne koulu-kontekstiin.

Toki perinteen monitulkintaisuus täytyy ottaa huomioon sen alkuperäisiä motiiveja arvioidessa, mutta tanssin historiallisia lähtökohtia ei voi silti täysin sivuuttaa. Monesti tämän kaltaista monitulkintaisuutta käytetäänkin argumenttina oman perinteen tai vitsin puolustelulle; tällöin vitsin vastuu koetetaan sysätä kertojan sijasta kuuntelijalle. Vessatanssiperinteen homofobisia mutta ajan saatossa hämärtyneitä motiiveja ei voida kuitenkaan sysätä yleisön vastuulle; valitettavasti syrjivimmätkin tulkinnat ovat vaihtoehtoja yhä tänäkin päivänä.

Toivoisinkin, että jossakin kohtaa perinteen kyseenalaistamattomaan vaalimiseen tulisi stoppi ja sen motiiveja ja niiden selkeyttä tarkasteltaisiin jatkon kannalta. Tradition arvioimiseen voitaisiinkin käyttää yksinkertaisia, vitsin loukkaavuutta tutkivia kysymyksiä: Kuka vitsissä nauraa, ja kenelle siinä nauretaan? Vessatanssiperinteen yhteydessä tämä konsti on jäänyt unholaan, ehkä juuri siksi, ettei 90-luvun mediassa käsitelty juuri huumorin etiikkaa. Kun vitsin vaikutukset ovat jääneet aikanaan arvioimatta, sen motiivit ovat hämärtyneet aikojen saatossa ja muovautuneet osaksi perinnettä. Tässä kohtaa vastuuta ei voi kuitenkaan enää vierittää perinteen keksijöille: vitsin vastuu on loppujen lopuksi aina vitsin esittäjällä. Jos vitsintestauskoneen tulokset ovat sitä luokkaa, että heterot nauravat homoille tai miehet pilkkaavat naisia, niiden "turhamaisuudesta", vitsi on mitä suurimmalla todennäköisyydellä loukkaava. Nykypäivänä monet ovatkin heränneet siihen, että punch up don't down -metodi on tärkeä työkalu tasa-arvoisemman huumorin hyväksi.

Kyseinen keino ei ole kuitenkaan yksin riittävä vitsin vaikutusten arviointiin, sillä huumorin merkitys on riippuvainen myös yleisön asenteista ja tulkinnoista. Siispä hyvä tapa tuntemattomalle

yleisölle vitsaillessa on väärin tulkintojen minimoiminen; jos aihe on herkkä, yleisö tuntematon ja vitsi sisältää ironiaa, jättää päätelmien tekemisen yleisölle tai on muuten vain monitulkintainen, ovat väärinymmärryksen ainekset ilmassa. Pahimmassa tapauksessa tämänkaltaisen monitulkintaisen vitsin motiivit voivatkin kääntyä yleisön silmissä vastakkaisiksi vitsin esittäjän tarkoitusperien kanssa.

Osan mielestä huumorin etiikalle ei tulisi kuitenkaan antaa liian suurta painoarvoa; tiettyä ihmisryhmää loukkaavat vitsit saattavat naurattaa, kunnes tulee itse kohdatuksi vitsien ylläpitämien, ummehtuneiden stereotyyppien kautta. Huumori tai traditiot eivät ole koskaan irrallisia ympäröivästä kulttuurista, joka muokkaa yhteiskuntamme kehityssuuntaa. Sillä, millaisia arvoja tai viestejä omassa puheessamme korostamme, oli kyse sitten vitsailusta tai ei, on eittämättä vaikutusta ihmismassojen asenteisiin. Yksittäinen homofobinen vitsi saattaa naurattaa, mutta kun vitsin vahvistamaa stereotyyppiä joutuu sietämään tarpeeksi arkielämässään, vitsi näyttäytyy osana suurempaa kokonaisuutta: homofobiaa.

On joka tapauksessa tarpeetonta lähteä osoittelemaan sormilla perinteen vaalijoita; kulttuuri on saanut ja saa edelleen ihmiset toistamaan sokeasti vanhoja ja toisinaan haitallisiakin kaavoja. Syyllisten sijasta kaipaankin konkretiaa: työtä, joka arvioi kellumistamme kulttuurivirtojen viemänä. Kaipaen suunnitelmia, jotka arvioivat perusteettomia toimintatapojamme, keskusteluilmapiiriä, jossa opiskelijat voivat itse nostaa esille kokemiaan epäkohtia ja mielentilaa, jossa rakkaimmistakin perinteistä voidaan luopua järkiperustein. Toivoisinkin, että näiden itseään korjaavien kontekstien puute otettaisiin huomioon lukiomme päivittämättömän tasa-arvosuunnitelman laadinnassa.

Vaadin Madetojan musiikkilukion yhteishenkeen vedoten inklusiivisempia perinteitä, jotka eivät luo yhteishenkeä painamalla muita ryhmiä alaspäin, ovathan traditiot tärkeä osa lukioaika. Samalla vaadin myös motiiveiltaan hämärtyneiden, loukkaavien tai haitallisia rakenteita ylläpitävien perinteiden lakkauttamista. Vessatanssi on aika haudata aikansa kuvana, sillä perinne ei ole perustelu. Tasa-arvo on.

HAASTATTELU

Kotibileistä viisulavalle

lisa Vallirinne

Oli kolea huhtikuun ilta Jyväskylässä vuonna 2017, kun jonotin Lutakon tanssisalin ovella katsomaan lempibändini Amaranthen keikkaa. Jonossa oli enimmäkseen järeän näköisiä ja kokoisia hevimiehiä, joten lyhyenä, kapeana naisena halusin eturivin paikan – en muuten näkisi keikasta mitään. Siinä hytistessäni otin aikani kuluksi selvää ruotsalaisbändin lämmittelijästä, ja sain selville, että kyseessä oli Blind Channel, oululainen bändi uransa alkumetreillä. Mutta mitä ihmettä oli violent pop?

Lähdesivusto [eurovision.tv](https://www.eurovision.tv), kuvaaja Mona Salminen /Yle

Konsertin jälkeen olin fiiliksissä. Blind Channel oli syntynyt Madetojan musiikkilukiossa, ja olin juuri hakenut sinne ensimmäisenä vaihtoehtonani. Lisäksi violent pop oli ehdoton uusi suosikigenreni, ja alun perin itseäni vähemmän kiinnostavan bändin energinen musiikki sujahti suoraan soittolistoilleni. Kun sitten seuraavana keväänä ilmestyi levy Blood Brothers, en muuta kuunnellutkaan.

Tänä keväänä Blind Channel on sijoittunut maailman suurimmassa musiikkishow'ssa, Euroviisuissa, kuudenneksi. Sijoitus on Suomen historian toiseksi paras. Lisäksi bändi allekirjoitti juuri kansainvälisen levytyssopimuksen Century Media Recordsin kanssa. Miten Oulusta, Madiksen käytäviltä, on saanut alkunsa kokonainen uusi genre? Niko Vilhelm, bändin laulaja, antoi Leeville haastattelun juuri ennen Euroviisuja.

Niko, mikä on Blind Channel ja miten se syntyi?

”Blind Channel on vuonna 2013 perustettu oululaislähtöinen rock-yhtye. Kutsutaan meidän muusaa violent popiksi. Bändin perusti meidän toinen laulaja Joel Hokka ja kitaristi Joonas Porko, kun molempien edelliset keskenään kilpailleet bändit hajos. Porkon vanhasta yhtyeestä tuli mukaan basisti Olli Matela ja rumpali Tommi Lalli.

Meitsi törmäs Porkoon ja Lalliin yhdessä kotibileissä, pojat oli silloin tunnettuja party-crashereita ja aina ku ne tuli mestoille nii bileet lähti käsistä. Tai niin mulle kerrottiin ja olihan se totta, on edelleen. Fiilisteltiin siinä Linkin Parkia ja räppäilin vähä mukana, sain sit kutsun bänditreeneihin. Aamulla sattui päähän eikä ois inspannu yhtää lähtee mut Joel ootti autolla pihassa nii ei se sit auttanu ku mennä.

Ekoissa treeneissä soiteltii jotai nuustis [nu metal] -covereita. Linkin Parkin In the End soitettiin varmaa kaheksan kertaa. Esittelin silloin myös jäbille ajatuksen Blind Channel nimestä, viitaten vastikään lopettaneisiin musavideo-kanaviin, ja omasta genrestä nimeltä violent pop. Kesällä 2020 meidän pitkäaikainen ystävä ja yhteistyökumppani Dj-tuottaja Aleksu Kaunisvesi liittyi bändiin soittamaan sampleja ja perkussioita.”

Blind Channelilla on ollut onnea matkassa, sillä bändi pääsi jo vuonna 2014 soittamaan tunnetulle metallifestivaalille Wacken Open Airiin voitettuaan festivaalin järjestämisen kilpailun. Sitä ennen Blind Channel oli julkaissut kaksi omakustannetta. 2016 yhtye valittiin lämmittelijäksi Simple Planin Baltian-kiertueelle, josta poiki lisää lämmittelykeikkoja – myös alussa kuvattu Amaranthen keikka vuoden 2017 huhtikuussa, jossa tutustuin ensimmäistä kertaa violent popiin. Bändin perustaminen Madetojalla ei ole harvinainen tarina. Madista on sanottu jopa tähtitehtaaksi, sillä niin moni menestyvä muusikko on ponnistanut Madetojan musiikkilukiosta. Kysytään siis Nikolta, mikä on Madetojan salaisuus:

Miten Madis on vaikuttanut Blind Channeliin ja teihin?

”Blind Channelin 5 alkuperäisjäsentä on kaikki käyneet Madiksen. Madiksen aikana edustettiin eri genrejä, pojat soitti rokkia ja mä tein poppibiisejä ja biittejä räppäreille. Meidän välinen vuorovaikutus oli lähinnä sitä et mulkoiltiin toisia pahasti välitunneilla.

”Siellä määritellään kuka soittaa työkseen ja kuka töiden jälkeen.”

Meitä yhisti vaan se et kaikilla oli hirvee palo breikata musiikilla. Semmosia tyypejä se koulu vetää puoleensa. Madis antaa loistavat valmiudet ja verkostoitumismahdollisuudet nuorille nälkäsille muusikoille. Tärkein duuni tapahtuu tietenki koulun ulkopuolella, autotallitreeniksillä ja kotistudioilla. Siellä määritellään kuka soittaa työkseen ja kuka töiden jälkeen.”

Moni ikäiseni varmistuu musiikista alavalintana juuri Madetojalla. Blind Channelin jäsenet tietävät varmasti parhaiten, minkälaista muusikon arki ja elämä oikeasti on. Itsekin madislaisena artistina halusin tietää, mitä sanottavaa Blind Channelilla olisi kaltaiselleni nuorelle ja nälkäiselle muusikolle.

Mitä haluaisitte sanoa aloittelevalle muusikolle?

”Ala töihin. Jos meinaat musahommilla menestyä nii sulla on v**unmoinen määrä duunia ja turpaanvetoa edessä. Takuita menestymisestä ei koskaan ole mutta saatpahan ainaki tehdä sitä musaa niin s****asti.”

Aivan, kova todellisuus iskee kasvoille... Negatiivinen palaute ja kritiikki on jokaisen taitelijan arkea, sillä musiikin, kuten kaiken taiteen, kauneus on katsojan silmässä (ja kuulijan korvassa). Menestymisen eteen saa tehdä varmasti paljon töitä muusikkona, eikä pärjääminen siltikään välttämättä ole itsestään selvää – varsinkaan maailmanlaajuisen koronapandemian aikana. Blind Channel on kuitenkin onnistunut nousemaan pinnalle aikana, jolloin mikään ei tunnu onnistuvan. Kritiikkiä on siis varmasti tullut vastaan runsain mitoin.

Blind Channel Rockharzissa 2018, lähdesivusto wikipedia.org/Blind_Channel

Mitä ajattelette teihin kohdistuvista ennakkoluuloista, kriitikistä, vihasta...? Miten tällaiseen voi suhtautua?

"Negatiiviset kommentit vaa ruokkii meidän musaa ja hyvä niin."

"Ei me mietitä sellasia. Jos noita alkaa miettiä nii saa miettiä aika pitkään. Mitä isommaks artisti kasvaa, sen enemmän mielipiteitä löytyy. Ku vaa menee ja tekee nii siistejä juttuja tapahtuu. Tottakai joskus ärsyttää jotku otsikot tai kommentit mut meillä on aina ollu tapana purkaa turhautuminen meidän biiseihin. Negatiiviset kommentit vaa ruokkii meidän musaa ja hyvä niin. Liki kahdeksan vuoden jälkeen alkaa olla jo aika paksu nahka, suurin osa vihapuheesta menee kuuroille korville."

Palataan vuoteen 2017. Soitin silloin metallicovereita kavereiden kanssa, ja tehtiin muutamia omia kappaleitakin. Kun bändi oli vielä pystyssä, mietimme vakavissamme uraa muusikkoina ja yhtyeenä. Kuusitoistavuotiaana ja bändin nuorimpana halusin keskittyä opiskelemaan ensin,

mutta nyt lukiosta valmistuessani musiikki uravalintana on alkanut kiinnostaa yhä enemmän. Tulevaisuutta miettii varmasti lähes jokainen ikäiseni: Mikä minusta tulee isona? Joillekin elämän suunta on helpompi valita kuin toisille, mutta kaikki suunnat ovat yhtä lailla arvokkaita.

Mitä teistä olisi tullut isona ilman Blind Channelia?

”Varmaan duunattais musaa jossaki muodossa. Kaikilla kuitenkin niin hirvee palo tehdä näitä hommia. Hyvä tuuri kävi et päädyttiin samaan porukkaan, se tekee meistä omalla tavallaan pysäyttämättömiä. Jos jollaki on huono päivä, nii siinä on anyway 5 muuta jätkeä painamassa eteenpäin 24/7.”

Tiedän monissa yhtyeissä soitettuani, ettei bändin kokoaminen ja siinä pysyminen ole välttämättä aina ruusuilla tanssimista. Bändin tarkoitus on olla yhteisymmärryksessä toimiva kaveriporukka, jossa jaetaan samanlaiset näkemykset musiikista ja elämästä. Musiikkimakujen yhteen sovittaminen ja niistä kompromissien löytäminen omassa musiikissa on pahimmillaan täysin mahdoton tehtävä, parhaimmillaan todella inspiroivaa.

Kun tekee omaa musiikkia, voi ottaa huomioon kaikkien yhtyeen jäsenten mielipiteet. Kompromisseja ei tarvitse tehdä niin paljon, kun ympärillä on ihmisiä, joiden kanssa jakaa samanlaisen musiikkimaun. Lisäksi kaikkien kappaleiden ei tarvitse miellyttää kaikkia bändin jäseniä. Blind Channel vaikuttaa pitävän kaikista kappaleistaan tasapuolisesti, ainakin keikkojen energian perusteella – niin Amaranthen lämmittelijänä vuonna 2017, kuin Euroviisulavalla Rotterdamissa. Vaikka seuraava kysymys on subjektiivinen, se täytyy silti kysyä:

Mikä on mielestänne Blind Channelin paras biisi ja miksi?

Mun lemppari on Sharks love Blood!

”Tottakai meille tärkeitä biisejä on mm. Dark Side ja Over My Dead Body. Ne on kuitenkin hittejä. Ja hittejä me haluttiin tehdä, tarkoitus on et jengi ei sais meidän biiseistä tarpeekseen ja kuuntelis niitä uudestaan ja uudestaan. Hittibiisit koukuttaa ja kestää aikaa. Sitä on kuitenkin vaikea arvioida mistä biisistä tulee hitti ja siksi uskalletaan tehdä rohkeita ratkasuja biisien suhteen.

Luovuus myös kukoistaa kun lopettaa hetkeks striimien tuijottamisen. Ja yleensä ne on just ne rohkeimmat ja henkilökohtasimmat sydänverellä kirjoitetut kappaleet jotka resonoi jengissä ja nousee listoille. Sharks oli sellanen ja se oli meille kans tietynlainen milestone, tais olla eka meidän biisi joka pyöri radiosoitareilla.”

Takaisin nykyhetkeen. Blind Channel on tämän jutun kirjoittamisen aikaan juuri palannut Suomeen hurjan juhlinnan jälkeen. Haastattelu näin jälkikäteen olisi tuskin mahtunut bändin kalenteriin ennen kesää. Suomen Euroviisumenestys ei ole ollut Lordin jälkeen kummoista, mutta Blind Channel nosti Suomen takaisin maailmankartalle – nyt kysyttävää on kaikilla entistä enemmän. Mitä Blind Channel itse haluaisi heiltä kysyttävän?

Minkä kysymyksen haluaisitte kuulla haastattelussa mieluiten ja miten vastaisitte siihen?

“Vaikee! En keksi mitään tähän hätään, mut sen voin sanoo et kaikista raivostuttavimpia haastiskysymyksiä on ‘miltä nyt tuntuu?’ tai ‘mikä fiilis!’”

Näitä kysymyksiä on bändiltä varmasti kyselty puutumiseen asti. Suomalaisena monen vastaus edelliseen olisi todennäköisesti ”ihan hyvin”. Haastateltavana (toisin kuin tavallisesti keskustellessa) täytyy kuitenkin keksiä itse jotakin muutakin kerrottavaa ilman etukäteisvaroitusta.

Kaiken tapahtuneen jälkeen olisikin todella vaikeaa pidättäytyä kysymästä kiellettyä kysymystä. Jäljellä on siis enää yksi kysymys, joka on monille tuttu ala-asteen itsearviointilapuista. Tähän tilanteeseen se kuitenkin sopii täydellisesti.

Jos voisitte aloittaa kokonaan alusta, mitä tekisitte toisin vai muuttaisitteko mitään?

“Matka tähän pisteeseen on mennyt monen mutkan kautta ja sudenkuopat on tullu tutuksi. Ollaan tehty surkeita valintoja pitkin meidän uraa ja alle parikymppisinä heitetty nimeä soppareihin joista ei ymmärretty mitään. Paska tsägä on käyny kans todella monta kertaa.

Välillä sitä miettii et ois tää voinu mennä helpomminkin, mut toisaalta ilman kaikkia niitä low-pointteja ja epäonnistumisia ei varmasti oltais henkisesti niin rautasessa sheipissä ku ollaan nyt. Kyl mä uskon että tän kuulu mennä just näin.”

Blind Channel, lähdesivusto soundi.fi, kuvaaja Markus Paajala

MADISLAINEN

Madislaisesta muusikoksi: Ellinoora Leikas

Minea Niskala ja Ellen Koskelo

”Hän on valovoimainen live-esiintyjä, arvostettu laulun tekijä, joka on nuoresta iästään huolimatta saanut jo useamman musiikkialan tunnustuksen. Tämä laulaja, lauluntekijä, artisti, on omalla toiminnallaan tuonut esille nuoria koskettavia teemoja ja antanut nuorille toivoa ja voimaa, ja on siten monille nuorille esikuva ja suunnannäyttjä. Hän on vuoden madetojalainen 2020. Hän on Ellinoora.”

Näin julisti rehtorimme Jani Syrjälä, kun tapasimme Ellinooran helmikuussa Teamsin välityksellä. Vuoden madislainen oli nyt julkistettu, ja oppilaat omissa luokissaan antoivat raikuvat suosionosoitukset.

Ei yllätä, että tämä nyt viidettä kertaa jaettu palkinto annettiin tällä kertaa juuri Ellinooralle. Hänen musiikkinsa on ollut viime vuosina pinnalla ja ihmisten suosiossa. Ellinoora valittiin esimerkiksi vuoden 2019 naissolistiksi Emma-gaalassa 2020. Hänen kappaleitaan voi nähdä Spotifyn top-listoilla, eivätkä uutisotsikotkaan jätä mainitsematta nyt 27-vuotiaan laulajatähden nimeä.

Ellinoorasta ei tee vaikuttavaa pelkästään hänen uniikki lauluäänensä. Hänen häikäisevä mutta kuitenkin nöyrä persoonansa koskettaa monia. Ellinoora antaa sanoitustensa kautta vertaistukea ja tuo esille tärkeitä aiheita. Myös musiikkikappaleidensa ulkopuolella Ellinoora on tuonut äänensä kuuluviin esimerkiksi mielenterveysasioista. Hän osallistui muun muassa Mielinauhakampanjaan. On merkityksellistä, että ihmisten ihailema artisti puhuu avoimesti vaikeista asioista. Se tekee Ellinoorasta entistä samaistuttavamman ja on varmasti osaltaan antamassa nuorille Jani Syrjälän sanoin ”toivoa ja voimaa”.

Meille madetojalaisille Ellinoora on erityinen. Hän herättää unelmoimaan, voiko täältä päästä noinkin pitkälle. Ja todellakin voi: hänkin sai ensikosketuksensa musiikin tekemiseen koulumme sävellystyöpajasta. Erilaiset musiikkiprojektit ja koulun kautta tulleet keikat bilebändin kanssa veivät myös Ellinooraa eteenpäin. Koulustamme Ellinoora nostaa esille myös sen yhteisöllisen ja kannustavan ilmapiirin. Jokainen saa olla sellainen kuin on, eikä kenenkään tarvitse mukautua tiettyyn muottiin.

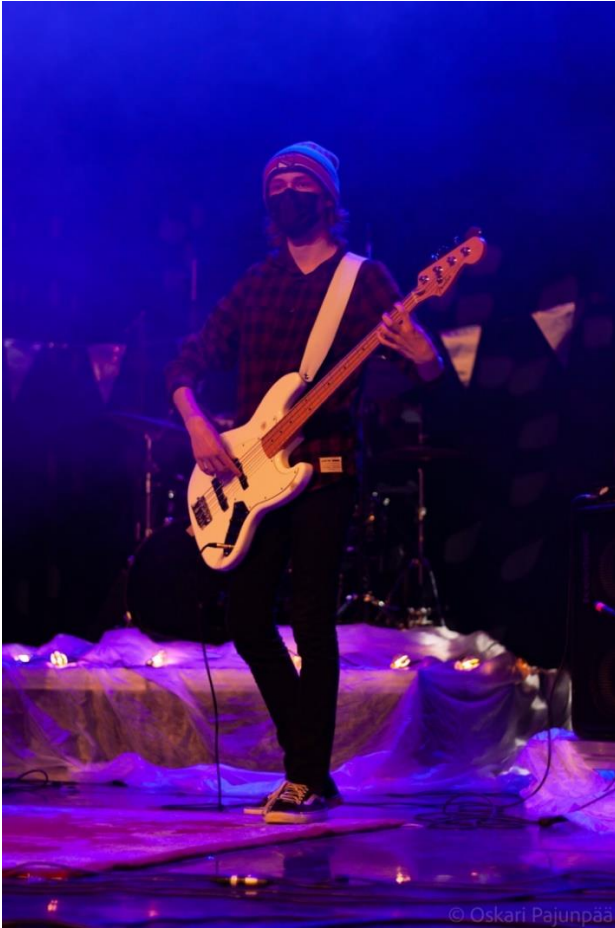
Tällaista ilmapiiriä me Madiksen opiskelijat haluamme vaalia edelleenkin. Ehkä se on laadukkaan musiikin opetuksen lisäksi se, miksi täältä nousee toinen toistaan mahtavampia muusikoja – ja ennen kaikkea persoonia. Ehkä sen ansiosta joku meidänkin ikäluokastamme voi olla tulevaisuudessa kuin Ellinoora, vuoden madetojalainen. ”Tänään ihmisen puolikas on huomenna leijonakuningas”, laulaa Ellinoorakin tunnetussa kappaleessaan.

KUVAREPORTAASI

Kevyen musiikin maraton oli värien juhlaa

Oskari Pajunpää

© Oskari Pajunpää

KIRJA-ARVOSTELU

Hiljaisuuden mestari – Miki Liukkosen manifesti

Reetta Uusimaa

”Ajattele: sanat ovat heiveröisiä köysisiltoja, ja ihmiset seisovat eri puolilla siltaa ja huutelevat sieltä toisilleen ja sanat tavallaan vapisevat ja hoipertelevat siltana koskien tai hirvittävän syvän rotkon yli, pyrkivät kohti määränpäättä, joka on ymmärrys, mutta vain hyvin harvoin sanat todella saavuttavat toisen ihmisen, jep, ja silloin harvoin, kun näin käy, pääsevät ne perille vain täpärästi, hädissään ja koeteltuina...tai sitten sanat yksinkertaisesti romahtavat ja syöksyvät kuiluun tai pauhaavaan koskeen ja jäljelle jää vain ymmärtämättömiksi kalvenneiden sanojen epätoivoisia kaikuja niiden pudotessa vääjäämättä kuolemaansa:”

Miki Liukkosen *Hiljaisuuden mestari* (WSOY, 2019) on kirjallinen sekametelisoppa, jossa hedelmien sijaan uiskentelevat lastenvihaajacowboyt, botuliinimyrkytetyt Subway®-leivät ja Frank Sinatran *My Wayn* motivoimat karaokemurhat. Teos eroaa Liukkosen aiemmasta tuotannosta: henkilöhahmojen, sivujuonien ja alaviitteiden määrä on pienentynyt, vaikkakin määrää ei vieläkään voida laskea kahden käden sormilla¹.

Hiljaisuuden mestarin juoni muuttaa muotoaan transformerin tavoin. Kuollut 26-vuotias T. Oneil on tietämättään syönyt botuliinimyrkytetyin Subway®lta ostetun Italian B.M.T®-patongin. T. Oneilin äiti Aunu on itsetuhoinen bulimikko ja isä Lennart persoonallinen cowboy-harrastaja, joka vihaa² lapsia. Poliisi Kaspian Brenner saa toimeksiannon tutkia T. Oneilin kuoleman epämääräisiä olosuhteita. Toisaalla Brennerin kollega, rikosetsivä Ifsana Hye, kuulustelee Asioiden kiinnostavuus -kanavan omistaja Herman Leornea. AK-kanavan Youtube-videoilla esiintyy arkielämän kummajaisia eläinten

---

¹ Eikä kolmen...eikä ehkä neljänkään.

² Lennart sanoo: ”Mistä hyvästä me niitä hirviöitä paapomme? Niin juuri. Siksikö että ensin me kasvatetaan niitä 18 vuotta ja annetaan niille koti ja ruoka ja viedään ne kouluun ja luetaan niille iltasatuja ja pyyhitään niiden persettä ja ostetaan niille Jaffaa kun niillä on taas joku saakelin horkka ja kaiken tuon jälkeen saa osakseen pelkkää kiittämättömyyttä! Kiittämättömyyttä ja vittuilua!”

magneettiterapeuteista saamelaisiin personal trainereihin. Uusin Leornen videoista keskittyy cowboy-imitaattoreihin, joukossaan Lennart Oneil.

Kuten Liukkosen kirjoissa yleensä, juoni on melko toissijainen. Sekalaisen juonen välimaastosta löydettävä hahmojen sisäisten dialogien summa muodostaa teoksen punaisen langan³. Ydin löytyykin sanoista. Liukkonen pyrkii sanoittamaan koko elämämme kestävästä kommunikatiivista kohellusta, jota kirjan hahmot oivallisesti demonstroivat. Sanat törmäilevät toisiinsa, eivätkä koskaan saavu perille.

Liukkonen ei sovi kaikille. Teokset ovat lainaus- ja viiteviidakkoja. Myönnän olevani jäävi tulkitsija, koska olen Liukkosen "fani", mutta ehkäpä tältä arvostelulta ei odotetakaan puolueettomuutta. *Hiljaisuuden mestari* saavuttaa tavoitteensa pakottamalla pohdintaan, joka on jopa filosofinen. Voimmeko oikeasti muodostaa yhteyttä toiseen ihmiseen? Sanat eivät koskaan voi välittää aivoissamme syntyneitä ajatuksia toiselle juuri sellaisena kuin se oikeasti on. Ne eivät yksinkertaisesti riitä. Tämäkin teksti voisi olla yrityksen rakentaa välillemme ymmärryksen köysisiltä. Onnistuiko se?

KIRJA-ARVOSTELU

Syyhy – ahdistava taideteos

lisa Vallirinne 4a

Ellen Strömberg on suomenruotsalainen kirjailija, jonka teos *Syyhy* (2019, kustantamo s&s) käsittelee kuolemaa ja sitä, kuinka haavoittuvainen ihmisen mieli on. Kirjan päähenkilö Rebecka todistaa työkaverinsa ja ihastuksensa Helenan kuoleman työpaikallaan, kun tämä liukastuu määrällä lattialla pestessään vanhainkodin asukasta. Siitä lähtien Rebeckan iho syyhyä öisin sietämättömästi. Kirjassa tärkeässä osassa ovat myös Rebeckan kunnollinen mies Mikael ja Rebeckan äiti, jonka nimeä ei kerrota.

Syyhy keskittyy pääosin kuvailemaan Rebeckan mielen sisäistä maailmaa. Kirjassa on 40 lukua, joista jokainen kertoo yhdestä yöstä. Joka yö sukellaan hieman syvemmälle Rebeckan

---

³ Joskin ehkä vaikeasti löydettävä, punainen lanka on oma tulkintani ja mahdollisesti virheellinen.

tarinaan ja pikkuhiljaa lukijalle valkenee, mitä oikeastaan on tapahtunut. Alussa kirjaa on jopa vastenmielistä lukea, sillä niin kuvottavasti Strömberg on kuvaillut Rebeckan kutinaa ja siitä johdettavaa raapimista. Loppua kohti syyhyn syyt kuitenkin avautuvat, ja lukija ymmärtää koko sotkuisen rakkaustarinan, joka tuntuu jälkeinpäin kuin epätodelliselta sovitukselta Romeosta ja Juliasta.

Helena on perinteisesti viettelijän nimi, ja kirjailijalta olisi vastuutonta jättää huomiotta nimen kulttuurinen tausta. Rebeckan salainen rakkaus onkin suhteellisen yksitasoinen hahmo. Persikantuoksuinen, naisellinen ja pehmeä Helena saa ensin Rebeckan rakastumaan itseensä tahattomasti, yhdellä juopuneella suudelmalla auton penkillä. Molemmilla naisilla on kuitenkin aviomiehet, eikä suudelma tarkoita mitään – paitsi Rebeckalle. Tämän elämä kietoutuu pikkuhiljaa kihelmöivän rakkauden ympärille, jota on kiellettyä näyttää.

Rebeckan euforista rakkauden tunnetta kuvataan kirjassa useampaan otteeseen. Helena taas suhtautuu Rebeckaan vain työkaverina ja etäisenä ystävänä. Sitten, ennen kuin Rebecka ehtii tulla torjutuksi, Helena kuolee. Tämä suistaa Rebeckan kokonaan raiteiltaan: Hän syyttää itseään niin kuolemasta kuin Helenaan rakastumisesta, ei uskalla kertoa mitään Mikaelille ja pelkää äitinsä hylkäämistä koko ajan. Koko tarinasta huokuu ääretön huonommuuden ja kelpaamattomuuden tunne.

Kirjassa toistuu mätänemisen kuvailu. Rebeckan mielessä rakkaus Helenaankin on jollakin tavoin mätää; Helenaan liittyy aina ylikypsien, melkein mätänevien persikoiden tuoksu. Mätäneminen liitetään usein epärehellisyyteen, pettämiseen ja kaikkeen moraalittomaan toimintaan. Rebecka kokee itse toimivansa väärin pettäessään Mikaelia ja fantasioidessaan Helenasta, eikä asiaa yhtään auta äidin tuomitsevat katseet illallispöydässä – sen takia hän kokee mätänevänsä. Toisaalta Helena on kuollut, ja Rebeckan kuvaannollinen mätäneminen voi myös tuoda esille tarvetta olla yhtä Helenan kanssa, joka mätänee arkussaan ilman Rebeckaa.

Olisin halunnut lukijana tietää enemmän Rebeckan taustasta, tämän äidistä ja Mikaelista. Äidin rooli on kiinnostava, sillä Rebeckan huonommuuden tunteet tuntuvat kohdistuvan monesti lapsena koettuun hylkäämiseen. Mikael taas vaikuttaa täysin sivulliselta Rebeckan elämästä. Tuntuu omituiselta, että joku voisi elää niin erillään omasta puoliosastaan, mutta Rebecka ei muutenkaan vaikuta päästävän ihmisiä lähelleen.

Kirja keskittyy melkein kokonaan yhteen vaiheeseen Rebeckan elämässä, joten tuntuu, kuin Rebecka haluaisi työntää lukijankin kauemmaksi itsestään. Toisaalta lukija on käytännössä Rebeckan pään sisällä jokaisena yönä.

Syyhy on todella taitavasti kirjoitettu. Kieli on vahvaa ja aistikasta, siihen pisteeseen saakka, että graafisemmissa kuvauksissa lukijaa alkaa oksettaa mätänevästä ihmislihasta nouseva löyhy, tai suloisen romanttisissa kohtauksissa voi melkein haistaa hieman ylikypsän persikan makean tuoksun. Lukijan puhuttelu toimii vahvana tehokeinona eikä kirja anna armoa lukijalleen: Rebeckan mieli on kohdattava sellaisena kuin se on. Pienet, epäselvät viittaukset Rebeckan menneisyyteen ovat kutkuttavaa virikettä opiskelijan aivoille, jotka tarvitsevat loputtomaan pänttämiseen luovaa katkoa.

Toisaalta Strömbergin tyyli on hyvin raskas ja ahdistava. Kirjaa täytyy pohtia ja analysoida pitkään, ennen kuin se aukeaa kunnolla. Psykkiset ongelmat ovat valitettavan monelle nuorelle itselleenkin tuttuja, ja käytännössä yliajattelemisesta kertova, hyvin epätoivoinen kirja voi olla huono keventämään muutenkin raskasta opiskelua.

Mielestäni kirja on yhtä aikaa todella hyvä ja todella huono. *Syyhyn* rakenne poikkeaa valtavirrasta, joten sitä oli mielenkiintoista ja raikasta lukea. Ahdistavuudestaan ja lähes kuvottavuudestaan huolimatta kirja oli todella ajatuksia herättävä ja toi sisäpuolisen näkökulman mielen-terveysongelmiin sekä ihmisen monenlaisiin kerroksiin. Kukaan meistä ei ole pelkästään vahva tai heikko, kaunis tai ruma. Taideteosten on tarkoituskin luoda vastakkainasetteluja, haastaa vastaanottajan maailmankuvaa ja tehdä olo epämukavaksi; sillä tavoin maailma muuttuu. Aina-kin minun maailmankuvaani kirja laajensi, ja sitäkin *Syyhy* onkin – ahdistava, epäsovinnainen, taidokas – taideteos.

HAASTATTELU

Innostunut, iloinen sekä helpottunut

Päivi Päivike (vas.) ja Anne Väre (oik.)

Lauri Paananen

Päivi Päivikkeen, englannin ja ruotsin kielen opettajan, omaan luokkaan (306) syttyy valot. Pian sen jälkeen hänen perässään luokkaan astuu myös Anne Väre, biologian ja maantieteen opettaja. On ruokavälitunti, ja joissain luokissa opetus on kohta alkamassa. Päivikkeen ja Väreen kohdalla alkamassa on haastattelu, sillä heidän läheisessä horisontissaan hämmöttävät eläkepäivät.

“Näin aluksi, mitkä fiilikset eläköitymisestä?”

”Innostunut ja helpottunut fiilis. Ei tarvitse edes aloittaa uutta opetussuunnitelmaa, vaan voi erittäin hyvässä saumassa jäädä pois”, aloittaa Väre. Hänen mukaansa tämä opetussuunnitelma olikin yksi syy, mikä määrittä hänen eläköitymisen ajankohdan hyvin. Päivi Päivike on myös iloinen ja helpottunut: ”Opettajan työ on niin tunnollisuutta ja sitkeyttä vaativaa, joten on kiva olla olematta sitkeä ja tunnollinen.”

Madiksen muistoja

Kumpikin opettaja on varmastikin kokenut paljon muistorikkaita hetkiä uransa aikana. Väre muistelee koulun retkiä oppilaiden kanssa: ”Etelä-Suomen retket on ollu aivan upeita.” Kummatkin tuovat esille myös tilannekomiikan ja päivittäisen hauskanpidon. ”Sitä hauskanpitoa välillä tuolla opettajanhuoneessa, joka on juuri sitä tilannekomiikkaa ja vähän väsähtäneitä tyyppejä. Voi lähteä vedet silmissä sieltä, kun saa nauraa itsensä kipiäksi, välillä vähän opiskelijoit-tenki kustannuksella”, Väre selittää.

Päivikkeen huippukohtia uran aikana ovat olleet opiskelijoiden kirjoitelmat: ”Kun luen oppilait-ten kirjoitelmia, tulee siellä esiin huippuajattelua, ja jos on armoitettu humoristi kirjoittajana, saa aikamoiset naurut. Ne on aika mahtavia palkintoja uurastuksen keskellä”, hän kertoo.

Se, mitä opettajat jäävät Madikselta kaipaamaan, on muun muassa musiikki. Päivike muistuttaa, että musiikin jalostava vaikutus ulottuu opettajiinkin. Toinen kaipuun kohde hänelle on tiimi-työskentely. Hän kertoo, että jää kaipaamaan niitä hetkiä, kun opettajat tekee yhteistyötä, toi-nen toistaan täydentäen, tuoden omia ominaisuuksiaan mukaan yhteiseen tavoitteeseen: ”Tämmöistä tiimikokemusta tulen kaipaamaan”, kertoo Päivike.

Väre mainitsee työn lomaan saadut hohdokkaat hetket: ”Mä päivitän hyvin vähän Facebookiin, mut aina sillon ku tekee mieli päivittää Facebookiin, huokailen, että vitsi ku meillä on lahjak-kaita nuoria. Mulle maksetaan tästä, että mää istun täällä ja katson näitä esityksiä. Tää on mun työtä!” Hän lisää vielä, että jää kaipaamaan valtavan paljon työkavereita ja tärkeitä ihmisiä: ”Mo-nia heistä tulee kylläkin näkemään eläkkeellä, että on tullut ihan henkilökohtaisia ystäviä”, Väre sanoo.

Madis aikojen saatossa

Molemmat opettajat ovat yhtä mieltä siitä, että Madiksen henki on ja pysyy. Päivike muistelee jonkin verran hänen uransa alkuvaiheita Madiksessa: "Aloitin jo vuonna -85 täällä, niin olihan tämä silloin enemmän ja vähemmän totisten, akateemisten nuorten koulu. Silloin ei ollut vielä käsitettä päällekkäisyys sekä musiikkitarjonta oli paljon vaatimattomampaa ja klassisempaa. Koko musiikkilukiojärjestelmä oli minun mielestä erilainen. Musiikin tarjonta on ikään kuin räjähtänyt, monipuolistunut. Se on minusta plussaa, että uudet ulottuvuudet ja uudet pedagogit ovat tulleet meidän kouluun. Musiikkipuolen sieni on tälleen kasvanu", hän jatkaa.

Väre komppaa sillä, että Madetojan henki on ollut aina: "Opiskelijat ovat aina olleet ihania, ja on edelleenkin ihania. Työn tekemisen meininki tuntuu pikkuisen nykynuorisolla olevan hakuksessa enemmän kuin sanotaan 20 vuotta sitten. Silloin ei tarvinnu ihmetellä, että tekeekö ihmiset läksynsä ja lukeeko ne kokeisiin."

"Jos pitäisi yksi negatiivinen asia sanoa, mikä se olisi?"

"Muutos", toteaa Väre. "Muutos joskus pelkäästään muutoksen takia, ei järkevistä syistä. Se on semmoinen, joka rasittaa. Hyvien asioiden muuttaminen vain sen takia, että joku on saanut päähänsä, että nyt taas muutetaan", hän jatkaa. Päivike puolestaan puhuu opettajan roolista; hänen mukaansa opettajat leimataan opettajiksi myös vapaa-ajalla: "Opettajan rooli jäykistää valitettavasti muita ihmisiä; moni menee kipsiin opettajan seurassa."

Vinkkejä opiskelijoille

”Onko vastaan tullut hauskoja koevastauksia?”

”On kai niitä, on kai niitä. Olen viime aikoina joskus ihmetelly sitä nuorison vieraantumista luonnosta, kun meidän ravintoketjussa on niitä hirviä, jotka syövät metsäjäniksiä ja tämän tyyppisiä toilailuja. Aina millon mitäkin”, vastaa Väre.

Sekä Anne Väre että Päivi Päivike antavat hyviä vinkkejä opiskelijoille. Kummatkin painottavat sitä asiaa, että tekemättä työtä ei saavuta asioita. Väreeseen mukaan ei kannata olettaa, että viisaus vain tippuu päähän tekemättä yhtään työtä sen eteen. Päivike lisää, että tämän oivaltaminen aikaisessa vaiheessa on tärkeää. Opettajat ovat yhtä mieltä siitä, että ei kannata odottaa abivuoden kynnykselle ja olla lukiossa kaksi vuotta tekemättä mitään.

”On sanonta, että tasasen tappavaan tahtiin”, kertoo Päivike. Lopuksi Anne Väre vielä muistuttaa, että kannattaa nauttia siitä mitä tekee: ”On myös tärkeää, että nauttii siitä kaikesta, mitä täällä on. Muista säilyttää sen avoimuus ja ilo sekä anteliasuus. Sillä pääsee pitkälle!”

Leevin toimitus toivottaa sekä Anne Väreelle että Päivi Päivikkeelle leppoisia ja mukavia eläkepäiviä! ❤️

Uudistuva lukio ja Väyryselä tuulee

R. A. Rautio

Rehellisesti sanoen SDP:n hallituskausi on ollut parasta komediaa, mitä olen pitkiin aikoihin todistanut. Tämän vuoksi on aika puhua vakavasta "tosi"politiikasta eli poliittisista uudistuksista ja aiheista.

Kolumnia tehdessäni kysyin muutamalta Leevi-lehden toimittajalta poliittisia aiheita kolumnissa puhuttavaksi: yksi näistä oli vaalikelpoisuuden ikärajan alentaminen 16 ikävuoteen.

Tutustuttuani aiheeseen ja kerättyäni mielipiteitäni kasaan päätin kysyä keminmaalaiselta veteraanipoliitikolta Paavo Väyryselä mielipidettä asiaan. Hän vastasi yhdellä sanalla: "Pitäisi."

En saanut perustelua asiaan, joten päätin jättää asian sikseen ja kehittää oman mielipiteeni asiasta. Mietittyäni kehitin vastaukseksi: "Ehkä kyllä, ehkä ei?" Vastaukseni epävarmuus johtuu minun tulkitsemasta 16-vuotiaiden epäkypsyydestä. 16-vuotiaista löytyy ihan fiksuja politiikkaa seuraavia ja siihen vaikuttavia ihmisiä, mutta suurin 16-vuotiaista ei välttämättä edes ymmärrä osaakaan poliittisesta järjestelmästämmme, josta voi kehittyä vääristyneitä mielikuvia yhteiskunnasta.

Tämä ei suinkaan tarkoita sitä, että aikuiset ymmärtäisivät asiasta paljon paremmin, mutta itsestäni on sopivampaa pitää vaalikelpoisuus 18 ikävuodessa mietojen alkoholijuomien ostamisen rinnalla.

Lukioissa on aika usein kasvisruokapäivä, jonka vuoksi Ylen vaalikoneessa kysyttiin, pitäisikö kouluissa olla vähintään kerran viikossa kasvisruokapäivä. Keräsin ajatukseni kasaan ja mietin kasvisruokapäivän etuja.

Tämän jälkeen muistin vanhan kysymyksen, jonka kysyin entiseltä uskonnon opettajaltani: "Miksei koulussa voitaisi korvata lihaa vaikka soijalla?" Tämän kysymyksen minä kysyn uudelleen: miksei kouluissa voitaisi siirtyä kasvisruokaan? En esitä tätä kysymystä vihreistä tai poliittisista syistä vaan pikemminkin eettisistä ja taloudellisista syistä.

Lihankorvikkeet, kuten soija, eivät usein muuta alkuperäisen ruoan makua. Jos esimerkiksi vaihtaa jauhelihan makaronilaatikosta soijaan ja maustaa sen hyvin, eroa ei huomaa ollenkaan ja se on paljon halvempi vaihtoehto kuin liha. Sama pätee monissa muissakin ruoissa ja lihan-
korvikkeissa, ne eivät juurikaan eroa normaalista ruoasta ollenkaan.

Tämä myös merkitsisi sitä, ettei erikseen tarvitsisi tehdä kasvisruokaa liharuoan rinnalle. Tämä tarkoittaa, että suurin osa syö samaa ruokaa, allergiset pois lukien. Tämä myös helpottaa eri eettisiä ja uskonnollisia ryhmiä, kun he voivat syödä tismalleen samaa ruokaa kuin muutkin, ainakin suurin osa uskonnollisista ryhmistä. Jos meillä on vaihtoehto, joka on terveellisempi, halvempi eikä eroa mitenkään toisesta vaihtoehdosta, miksemme käyttäisi sitä? Lisäksi, kouluhin metalliset syömäpuikot kiitos.

Viimeiseksi aiheeksi valitsin Oulun yliopiston muuton Raksilaan, johon vastaan kuin rakas entinen pääministerimme Paavo Lipponen: "So what?"

Tässäpä tämä kuitenkin oli, joten ei muuta kuin äänestämään kuntavaaleissa, ainakin te 18-vuotiaat.

Ps. 95-minuuttiset oppitunnit täytyy kaataa niin nopeasti kuin voidaan. Tämän vuoksi äänestäkääpä meikäläistä, jos toivotte tähän muutosta, 396 :)

PAKINA

Se tavallinen arkiviikon sunnuntaipakina

Lauri Paananen

Katos katos, pitkästä aikaa! Lämpimästi tervetuloa lukemaan sitä tavallista arkiviikon sunnuntaipakinaa. En odottanutkaan, että saavut paikalle näin aikaisin, olisin ehtinyt siivota tätä artikkelia vähän enemmän. Hienoa, että olet jaksanut lukea lehteä näinkin pitkälle, olen sinusta ylpeä! Oletan, että olet lukemassa tätä riviä ja tätä pakinaa syystä. Odotat varmaan taas kerran yhtä pakinaa luettavaksi, jota moni kaverisi on ylistänyt ja kehunut ympäri maailmaa, mutta huomaaatkin olevasi juuttunut lukemaan tätä tylsää alkutyhmää. Luet tälläkin hetkellä eteenpäin mielestäsi tympäännyttävää artikkelia etkä edes huomannut, että artikkelin alussa kirjoittajan nimi oli kirjoitettu väärin. Sinun oli sitten pakko käydä tarkistamassa se, eikö ollutkin? Menit kyllä helposti lankaan, pakko sanoa. Mitä? Haluaisit jo päästä asiaan? No okei sitten sinä kärsimätön pikku viinerinviipale.

Kerro kun olet valmis, niin voidaan aloitella. Ei tarvitse siis äänen sanoa mitään ellet välttämättä halua aloittaa keskustelua artikkelin kanssa, mutta jos haluat, voin odotella pari sekuntia tai jopa kokonaisen minuutin. Tässä kun odotellaan, niin haluatko kuulla pienen faktan? Tiesitkö, että Venezuelan kansalliseläin on kyläturpiaali? Okei, valmis? Ei kun menoksi! Itse asiassa... ei kun ei mitään, nyt mennään!!

Turhuus on mielenkiintoinen konsepti. Jos jokin asia on turha, sehän tarkoittaa, että sillä ei ole enää mitään käyttöä. Olet saattanut löytää kaapin pohjalta rikkinäiset, viisi vuotta pölyä keränneet hanskat, joille ei enää löydy käyttöä. Hanskat lienee päihittäneet pölynkeräämisessä oudon, eriskummallisen alaikäiseltä näyttävän sukan, mutta siitä huolimatta kummatkin ovat päässeet ykkösluokassa roskikseen.

Monesti turhista asioista eroon pääseminen ei ole se järkevin ratkaisu, sillä ne voivat olla hyödyllisiä. Tarkastellaan esimerkiksi tuota aloituskappaletta, ei niitä vanhoja hanskoja ja sukkaa, se oli surkea esimerkki, pahoittelut siitä. Mutta niin, aloituskappale. Aivan täyttä ajanhaaskausta!

Et tule koskaan saamaan takaisin noita kallisarvoisia sekunteja, joita haaskasit lukiessasi tuota aloituskappaletta. Ajattele kuinka monta kärrynpyörää tai takaperin kuperkeikkaa olisit voinut tehdä tuossa ajassa. Mieti kuinka monta nuudeliannosta olisit voinut valmistaa silloin, kun luit aloituskappaleen. Pohdi kuinka monta irvistystä olisit voinut tehdä siinä ajassa, kun googletit mikä ihme on kyläturpiaali. Jos et googlettanut, voin auttaa vähäisen kertomalla, että se on lintu.

Aina turha asia ei tarkoita sitä, että se on hyödytön. Monella "turhalla" asialla on paljon annettavaa, kunhan löytää oikean näkökulman. Esimerkiksi hyttysset eivät ole turhia, ja on ihan hyvä asia, että niitä on maailmassa. Se on kyllä helppo todeta näin kesän alkuvaiheessa, kun hyttysinvaasiota ei ole tapahtunut.

Hyttysset ovat tärkeitä kasvien pölyttäjinä sekä ruokana linnuille, lepakoille, matelijoille sekä muille hyönteisille. Kyllä hyttysset ovat hyödyllisiä ihmisillekin. En nyt viittaa niihin hyttysiin, jotka voivat tartuttaa malarian. Tarkoitan niitä, jotka pahimmillaan aiheuttavat kutiavan näpyn iholle. Ilman hyttysiä, meillä ihmisillä ei olisi enemmän mahdollisuuksia ja tarvetta kehittää meidän kärsivällisyyttämme, itsekuriamme ja tietysti tärkeimpänä kamppailulajitaitoamme. Jos nimittäin pystyt nujertamaan hyttysen hienon näköisellä triplatakaperinvoltti kädet taittaen superpotkulla, olet ansainnut sen mustaakin mustemman vyön. Kukaan hyttynen ei uskallakaan tulla lähellesi, kun tuhoat niiden lajitoverin kipakalla ninjapotkulla.

On osittain hyvä, että on turhia asioita maailmassa. Jotkut niistä kehittävät jotain tärkeää taitoa meissä ja toiset tuovat iloa meidän elämäämme. Maailmassa on monta asiaa, jotka saattavat tuntua turhilta, mutta joista on oikeasti hyötyä: Kiista siitä, kuuluuko ananas pitsaan. ananas-pitsa, ampiaiset, uusi opetussuunnitelma, mopoautot ja se, kun olet jo astumassa sisään bussiin, mutta muistatkin, että on viikonloppu. Kaikki nämä tuntuvat turhilta aluksi, mutta tuovat maailmaan jotain hyödyllistä: ananaskiista herättää keskustelua, ananaspitsa puolestaan kehottaa tutustumaan uusiin makuihin, ampiaiset ovat muutakin kuin vain kirjaimellisesti "pain in the ...". Opetussuunnitelma saattaa tuntua turhelta ja oudolta, sillä eihän nykyisessäkään mitään vikaa ole. Jos se ei jostain syystä onnistu, saammepa ainakin kokemuksen siitä ja päälle pienoiset naurut. Mitä mopoautoihin tulee, ne ovat kyllä aivan täysin turhia, sitä ei käy kieltäminen ja siitä ei voi mennä yli eikä ympäri.

Mutta jos maailmassa oppii elämään turhien asioiden kanssa, huomaa varsin nopeasti, että maailmassa ei ole lähes ollenkaan turhia asioita, paitsi tietysti mopoautot. Monet turhat asiat unohtuvat varsin nopeasti, kun elämä jatkuu, kun taas toisiin turhiin asioihin on hauska palata naureskelemaan pitkän ajan jälkeen. Kuten esimerkiksi se hetki, kun sain sinut, hyvä lukijani, aivan täysin lankaan alkukappaleessa. En tule koskaan unohtamaan sitä, ja toivottavasti myös sinäkin opit nauramaan vähän itsellesi, kun muistelet sitä.

Loppuen lopuksi ja vielä näin kiteytettynä, tämäkin tavallinen arkiviikon sunnuntaipakina saattaa tuntua turhalta. Se, että olet lukenut jo näin pitkälle, ei kuitenkaan ole turhaa. Oikeasti, olet ansainnut jäätelön.

PS.

Muista, että kesälläkin on ihan normaalia tehdä aivan turhia asioita, tai ei tehdä asioita ollenkaan. Ei tarvitse tuntea tarvetta olla aina menossa mukana ja ehtiä jokaiseen bussiin. Salli itsellesi aikaa miettiä aivan turhia asioita, selvittää vaikka mikä on Unkarin kansalliseläin. Tärkeintä on, että et tunne itseäsi turhaksi, sillä se, jos mikä, on aivan turha ajatus. *Hyvää Kesää!* 😊

Sateen unohtama laakso

Eräänä päivänä – en voi sanoa muuta, koska se ei ollut kesällä tai talvella eikä liioin syksyllä tai keväällä – laaksossa vallitsi merkillinen tunnelma. Laaksossa, jonka sadepilvet taianomaisesti ohittivat, jota vain aurinko kykeni koskettamaan ja jonka puissa kasvoi vaaleanpunaisia lehtiä. Laaksossa, jossa silti oli eräässä pienessä kolkassa lunta ja jäätä, koska piti hän jotain niin ihanaa ja kimaltavaa sieltä löytyä.

Siinä laaksossa oli nimittäin vain kauniita asioita. Sellaisia, jotka ihan varmasti olivat jokaisen mielestä kauniita. Siellä ei ollut hämähäkkejä eikä ällöttäviä rottia. Eikä siellä ollut edes min-käänlaisia matoja, vaikka madothan ovat oikein söpöjä. Mutta kaikkea sinnekään ei valitettavasti mahtunut. Siellä ei ollut kaatopaikkoja tai ankeita syrjäisiä kujia, ei likavettä taikka saastunutta ilmaa. Ei siellä ollut myöskään surullisia tai vihaisia ihmisiä, eikä missään nimessä yksinäisiä.

Kaikki olivat tyyniä ja hymyileviä, ja kukaan ei koskaan tehnyt pahaa kellekään. Ihmiset asuivat viere vieressä vaaleiksi maalatuissa puutaloissa, joiden kuisteilla oli pyykkinaruja värikkäine pyykkipoikineen, eikä koskaan tarvinnut pelätä, että sade kastelisi kuivumassa olevat pyykit. Ihmiset kuljeksivat kaduilla sateenvarjot kainalossaan, koska niitä ei koskaan tarvinnut avata.

He söivät makeisia aina kun vain halusivat eikä kukaan saanut luokseen hammaspeikkaa. He silittelivät valkoisia pikku kissoja, joita ilmestyi jokaisen nurkan takaa ja ryystivät kahvia kauniista posliinikupeista. He lauloivat, nauroivat ja rupattelivat päivät pitkät. Eikä kellään ollut mitään hätää, vaan kaikki tykkäsivät niin elää siinä laaksossa.

Mutta miksi tunnelma tuona eräänä päivänä, jolloin ei ollut kevät tai kesä eikä syksy eikä talvi, koska vuodenaikojakaan ei siinä laaksossa ollut, oli niin kovin merkillinen? Se johtui jostakin, joka oli hyvin epätavallista siinä laaksossa. Niin epätavallista, ettei kukaan oikein voinut uskoa sitä todeksi. Vain yksi ihminen sai todistaa sitä tapahtumaa, mutta sana kiiri koko laaksossa, ja kukaan ei voinut oikein rauhoittua. Mitä niin kauheaa oli voinut tapahtua?

Sinä päivänä yksi tyttö istui aivan tapansa omaisesti kotinsa kauniissa puutarhassa. Hän tykkäsi

viettä siellä aikaa, ihastella pilvetöntä taivasta ja lukea kirjaa. Mutta sitten tapahtui jotain varsin odottamatonta. Sellaista, jota kukaan ei haluaisi olla näkemässä siinä laaksossa. Tyttö nimittäin huomasi kaukaa saapuvan tumman sadepilven. Se lähestyi, ja lopulta sadepisarat valahtivat suoraan hänen niskaansa.

Tottahan hän tiesi, mitä oli vesi, sillä olihan laaksossa solisevia puroja ja lasten uimapaikkoja. Mutta se, että taivaalta sataisi vettä ei tulisi kuuloonkaan siinä laaksossa. Ei ikinä, se oli aina ollut itsestään selvää. Ja tyttö järkyttyi ja avasi sateenvarjonsa ensimmäistä kertaa elämässään. Hän huusi niin, että se kaikui kyllä kauempanakin.

Ihmisiä juoksi tytön luokse. Ei taivaalta enää vettä tippunut, mutta oli sitä äsken tullut. Ja kyllä kaikki tyttöä uskoivat, sillä siinä laaksossa ei valehdeltu eikä epäilty. Jokainen oli suunniltaan pelosta. Tämänhän täytyi olla jokin pahaenteinen merkki. Jos siinä laaksossa yhtäkkiä sataisi vettä, täytyi jonkin olla pahasti pielessä.

Niinpä kaikki laakson asukkaat olivat aivan varuillaan. Vaikka kyseessä oli ollut vain muutama pikkuinen pisara, ei se tarkoittanut, että kaikki jäisi siihen. Ehkä kohta laaksoon sataisi kaatamalla vettä ja se olisi aivan veden varassa. Ehkä koko laakso hukkuisi veden alle tai vähintäänkin jokin muuttuisi vahvasti. Mutta oikeastaan kaikki oli jo muuttunut. Laakson tunnelma ei ainakaan ollut millään tavalla entisensä.

Kaikki ennen iloiset ihmiset olivat nyt kauhun valtaamia. Tyttö kaikista pahiten: hän oli todistanut sellaista, mikä pilaisi koko laakson tunnelman ikiajoiksi. Ja viikot kuluivat. Monet kuljeksivat nyt sateenvarjot avoinna ihan vain varmuuden vuoksi. Kukaan ei enää jäänyt silittelemään kisanpentuja kaduille, vaan kaikilla näytti olevan kova kiire omiin koteihinsa. Kukaan ei enää laittanut pyykkejään ulos kuivumaan tai antanut lastensa leikkiä piholla.

Vaikka vettä ei ollut sen yhden ainoan kerran jälkeen tullut lainkaan, ihmiset olivat yhä peloisiaan ja pyrkivät tekemään kaikkensa, etteivät itse joutuisi sateen armoille. Koko laakso oli muuttunut tyystin, ja nauravat ihmiset olivat vaihtuneet epävarmoina kiiruhtaviin kansalaisiin. Laakso, jossa kaiken piti olla kaunista, olikin nyt aivan kaikkea muuta. Voi olla vaikea uskoa, että pieni vesisade vaikutti heihin noin vahvasti, mutta totta se oli. Ja tyttö, joka oli nähnyt sateen, toivoi, ettei olisi koskaan huutanut, vaan olisi vain pitänyt kaiken omana salaisuutenaan.

RUNOJA

SIIVET

Olen aina uskonut
että jos vain toivon tarpeeksi
voin kasvattaa siivet
ja oppia lentämään.
Nykyään tiedän,
ettei ihmiselle voi kasvaa siipiä
mutta lentämään voi oppia
monella muullakin tavalla
Eikä se ole yhtään vähemmän hauskaa.

MINÄ

haluan niin kovasti olla olemassa

että revin itseni riekaleiksi aina sinne

missä minulta odotetaan eniten

ja lakkaan olemasta, koska en ole minä

hengittäisinkö, jos tekisin sen itselleni?

MUISTA ETTÄ

Joskus on parempi päästää irti

vaikka kiinni pitäminen tuntuu tutulta

ja siksi turvalliselta.

lisa Vallirinne

RUNO

vaikka

Ahdistus: istut saunassa, nielet villaa.

Väsymys: kannettavaksi annetaan säkillinen lämmintä lunta.

Korvista roikkuvat sateiset taivaat.

Raivo: makaat mahallasi kuumalla hiekalla.

Nokkoset kasvavat sieraimiin.

Ilo: rypäleet eivät loppu!

& Rakkaus: kaukonäön heikkeneminen.

Tuoksukynttilä aivoissa.

Miki Liukkonen

VALIOKIRJOITELMIA

Tämän kevään ylioppilaskirjoitusten äidinkielen ja kirjallisuuden kirjoitustaidon kokeen aihepiirinä oli kansallisuus. Selma Seeskorpi ja Vilma Nissinen kirjoittivat aiheesta *Kansallisuus ja identiteetti* ja Sanelma Haapakoski aiheesta *Kansallisuus ja kulttuuri*. Andreas Ahola, Saana Sadinmäki ja Anttoni Tornberg valitsivat aiheeseen *Tulevaisuuden suomalaisuus*.

Kuka tahansa voi olla Elovena

Kun vietin lukuvuoden Ranskassa vaihto-oppilaana, huomasin suhtautumiseni suomalaisuuteen olevan hyvin erilainen kuin Suomessa. Ranskassa olin muiden silmissä ulkomaalainen, ja minut nähtiin kansalaisuuteni kautta. Se määrittä minut täysin ja muuttui hallitsevaksi osaksi identiteettiä. Kansallisuus on usein iso osa identiteettiä eli minäkuvaa. Miten kansalaisuus, kansallisuus ja identiteetti liittyvät toisiinsa ja toisaalta vaikuttavat ajatteluamme ja elämäämme?

Kolumnissaan "Jos saisin valita, olisin ruotsalainen" (Helsingin Sanomat 18.6.2017) Sonja Saarikoski pohtii kansalaisuutta ja kansallisuutta. Kirjailija Lena Anderssonin mukaan kansallisuus on tunne johonkin kuulumisesta. Kansallisuus ei ole pysyvää tai virallista kuten paperilla lukeva kansalaisuus. Yleensä kansallisuutta ja kansalaisuutta voidaan kuitenkin nimetä samalla käsitteellä: esimerkiksi termillä "suomalainen" voidaan kuvata molempia. Se, että on Suomen kansalainen, ei kerro vielä mitään identiteetistä tai arvoista. Jos joku on kansallisuudeltaan tunnetasolla suomalainen, hän pitää tärkeinä suomalaisia arvoja ja kulttuuria.

Vaihto-oppilaana ollessani kerroin ylpeästi omasta kotimaastani: kerroin, kuinka Suomessa koulutusjärjestelmä on maailman huipputasoa, ja postasin Instagramiini, kun Suomi voitti jääkiekon maailmanmestaruuden. Onkin mielenkiintoista, miten ylpeänä kerromme saavutuksista, joilla ei todellisuudessa ole mitään tekemistä meidän itsemme kanssa. Suomen joukkue sattui saamaan vastustajaansa useammin kiekon maaliin, ja sen takia koko kansa lähti juhlimaan torille heilutellen siniristilippuja. Nekin, joiden mielestä jääkiekko on suurta ajanhukkaa.

Tätä ilmiötä pohtii myös talouden ja politiikan toimituksen esimies Jussi Pullinen esseessään "Kaksi nationalismia – avoin jalkapallohuuma ja vanha urheilupaatos paljastavat Suomea

repivän kamppailun kansallistunteesta" (hs.fi 17.11.2019). Pullisen mukaan ylpeys johtuu me-
ajattelusta: "Me olemme hyviä. Me voitimme, ja toinen hävisi." Juuri tästä yhteenkuuluvuuden
tunteesta onkin kansallisuudessa kyse. Voitto missä tahansa kansainvälisessä kilpailussa, oli se
sitten Euroviisut tai jääkiekon MM-kisat, antaa meille kaikille syyntä juhliä samasta syyntä.

Ylpeys omasta kulttuurista on verrattavissa ylpeyteen omista geeneistä. Voin sanoa olevani yl-
peä esimerkiksi paksusta tukastani, vaikka se ei ole millään tavalla oma saavutukseni. Samalla
tavalla se, että olen syntynyt suomalaiseen perheeseen, on täysin sattuman kauppaa. Ehkä pi-
täisikin sanoa, että olen iloinen ja onnekas, että olen syntynyt Suomen kaltaiseen hyvinvointi-
valtioon, enkä niinkään ylpeä siitä. Kun äärioikeistolainen, vahvasti suomalaista arvomaailmaa
ylistävä poliitikko levittää muukalaisvihaa, syntyy taustaoletus siitä, että hän on esimerkiksi ul-
komailta tulevia pakolaisia tärkeämpi. Kun suomalaista kansaa yritetään "suojella" muualta tu-
levilta ihmisiltä, suomalaisuus nostetaan jalustalle, ja sitä käytetään perusteluna muukalaisvi-
halle. Lopulta on täysin sattumaa, että kyseinen poliitikko on syntynyt Suomeen, eikä hänen
siksi itse tarvitse paeta kotimaastaan.

On suuri ero siinä, ylpeileekö omalla kansalaisuudellaan kotimaassa vai ulkomailla. Kuten Saa-
rikoski toteaa kolumnissaan, suomalaisuuden korostaminen tuo helposti mieleen vääränlaisen
ajattelun. Nationalismi sen äärimuodoissaan on lähiaikoina lähtenyt huolestuttavaan nousuun,
ja Suomen kehuminen liitetään helposti muukalaisvihaan tai rasismiin. Näin vasta tuttuni In-
stagram-postauksen, johon hän oli koonnut kuvia Suomesta. Kuvatekstinä oli "Rakkaudesta
Suomeen". Omaksi kummastuksekseni yhdistin postauksen heti äärinationalismiin ja aloin ky-
seenalaistaa tuttuni arvoja.

Ranskassa asuessani suomalaiset läheiseni kysyivät minulta, tunsinko identiteettini muuttuneen
ranskalaiseksi. Vastasin heille, etten oikeastaan ole koskaan tuntenut itseäni yhtä vahvasti suo-
malaiseksi kuin Ranskassa. Suomalaisuus, tarkemmin ottaen se, etten ole ranskalainen, tuli
Ranskassa esille joka tilanteessa. Pelkästään se, etten puhu kieltä yhtä sujuvasti kuin paikalliset,
muistutti minua suomalaisuudestani. Ajattelen identiteettiä suurena kokonaisuutena, johon
useimmilla kansallisuus kuuluu yhtenä osana. Kansallisuus osana identiteettiä kasvaa, kun me-
nee ympäristöön, jossa suurin osa ihmisistä kokee kansallisuutensa eriksi. Voi kuitenkin olla
haitallista rakentaa identiteettinsä liian vahvasti kansallisuuden varaan. Identiteetti muuttuu
koko ajan, samoin elinympäristö.

Yeboyahin Elovena-kappaleen musiikkivideossa (Youtube 26.7.2019) esiintyy eri taustoista olevia nuoria. Musiikkivideo kuvataan perinteisessä suomalaisessa peltomaisemassa, ja Elovena-sanaa toistetaan kertosäkeistössä. Elovena on yhdenlainen suomalaisuuden symboli, vaaleatukkainen ja sinisilmäinen nainen. Elovena-kappale muistuttaa siitä, että kansallisuus osana identiteettiä ei katso ihonväriä tai etnistä taustaa. Tummaihoisen artisti Yeboyah on suomalainen siinä missä kaikki muutkin – identiteettiä ja kansallisuutta kun ei määritä syntyperä, vaan ajatusmaailma ja omat kokemukset. Sonja Saarikiven kolumnissa esitellään kirjailija Lena Anderssonin rakentama lista jäsenkriteereistä ruotsalaiselle. Lista varmasti havainnollistaa ajatusta siitä, mitä kaikkea ruotsalaisuudella voidaan tarkoittaa. Toisaalta on varmasti olemassa paljon ihmisiä, jotka eivät koskaan tunne täyttävänsä kaikkia kriteerejä mistään listasta, ja heillä on silti yhtä suuri oikeus kokemukseen kansallisuudesta.

Suomessa on valtavasti ihmisiä, jotka eivät geeniensä perusteella näytä siltä, miltä stereotyyppinen suomalainen näyttää. Jos ihminen on syntynyt ja asunut koko elämänsä Suomessa, hänellä on täysin samanlaisia muistoja, tietoja ja taitoja ihonväristään riippumatta. Heille, joilta lähes päivittäin ulkonäkönsä takia kysytään, mistä he ovat alun perin kotoisin, voi olla hankalampaa rakentaa tai sallia itselleen suomalaista identiteettiä. Tämän takia muukalaisviha ja rasismi ovat suuria ongelmia suomalaisessa yhteiskunnassa, jonka tärkeä tavoite on pyrkiä kohti tasa-arvoa.

Kansallisuus on tärkeä asia, jonka kaikki kokevat omalla tavallaan. Se ei ole käsitteenä negatiivinen, eikä sitä pidä yhdistää muukalaisvihaan tai nationalismiin. Se tarkoittaa yhteenkuuluvuutta ja vapautta elää itselleen sopivalla tavalla. Sekä kansallisuuden että identiteetin voi itse valita ja rakentaa, ja toisille kansallisuus on varmasti suurempi osa identiteettiä kuin toisille. Jos on asunut monessa eri maassa, voi kokea monen maan kansallisuuden olevan osa omaa identiteettiä. Tärkeintä on se, että hyväksymme muiden ihmisten kansallisuuden, emmekä turhaan kyseenalaista sitä tai luo sille liian tiukkoja rajoja. Jos Elovena symboloi henkilöä, joka arvostaa suomalaista kulttuuria, luontoa ja mielenmaisemaa, kuka tahansa voi olla Elovena.

Selma Seeskorpi

Kansallisuus arvovalintana

Identiteetti on kuin superpositioperiaate. Se sisältää monia, usein keskenään ristiriidassa olevia identiteettejä, jotka näyttäytyvät kokonaisuutena. Käsitepankin määritelmän (julkaistu 2015) mukaan kansallinen identiteetti on "Kansallinen omakuva, kuulumisen tunne omaan kotimaahan tai kansaan. Ihmiset kokevat eroavansa yhteisönä muista yhteisöistä." Sanan "identiteetti" vuoksi se on yhteydessä minuuteen, minkä takia stereotyyppit kansanluonteesta harvoin toteutuvat yksilöiden kohdalla. Kansallisuus on kansalaisuutta monitasoisempi käsite. Sukujuuria voi esimerkiksi olla kahdesta kansallisuudesta, jolloin kansallisesta identiteetistä tulee monimutkaisempi.

Esimerkiksi Suomessa kansallisuusajattelu voi syntyperäisten kohdalla lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta, mutta toisaalta, suomalaisia ulkonäköstereotyyppioita toteuttamattomat kokevat usein ulkopuolisuutta muun muassa sellaisten kysymysten kuin "Mistä oikeasti olet kotoisin?" vuoksi. Olen kuullut Kiinasta adoptoidulle ystävälleni puhuttavan englantia tai kehuttavan hänen suomen kielen taitoaan siitä huolimatta, että suomi on hänen äidinkieltensä. Usein näillä kommentteilla tarkoitetaan hyvää, mutta sellainen käytös on ajattelematonta ja voi pitkäaikaisesti toistuessaan aiheuttaa traumoja ja särön identiteettiin, sillä yhteenkuuluvuus on ihmisen perustarve. Teemme alitajuisesti koko ajan tietynlaisia yleistettyjä päätelmiä ympäristöstämme, ja kansallista stereotypisointia käytetään myös esimerkiksi huumorin keinona. Stereotypisoinnin kanssa on oltava varovainen, ettei se ylitä rajaa rasismiin puolelle. Raja on tulkinnanvarainen, veteen piirretty viiva, joten kannattaa pysyä reilusti sen turvallisella puolella.

Mielestäni kansallisuusajattelussa ei tarvitsisi olla kyse ulkoisista seikoista tai taustasta, ja allekirjoitan kolumnisti Sonja Saarikosken kolumnissaan "Jos saisin valita, olisin ruotsalainen" (Helsingin Sanomat, 18.06.2017) mainitseman ajatuksen siitä, että kansallisuuden pitäisi olla kuin muutkin ryhmät, joihin voi liittyä ja joista voi erota. Kuten poliittiset puolueet, sen ei tarvitse olla syntymästä asti kiveen hakattu, vaan arvovalinta, joka muodostuu osaksi identiteettiä ihmisen varttuessa vanhemmaksi ja kasvaessa kypsemmäksi. Saarikoski käyttää ajattelunsa apuna ruotsalaisen kirjailijan, Lena Anderssonin kolumnia "Ruotsi halukkaille" (Dagens Nyheter). Anderssonin mukaan kansallisuus asetetaan "identiteetiksi identiteettien joukkoon", ja hän selittää, ettei yhteenkuuluvuuden haluamisessa ole mitään epäilyttävää. "Ei, ennen kuin estää muita

tekemästä samoin", hän toteaa, mikä on kannanotto toimintaan, joka usein kohdistuu kansalaisiin, joilla on ulkomaisia sukujuuria.

Nationalismi on kansallisuusajattelun muoto, jolle on muodostunut negatiivinen sävy muun muassa siksi, että sota ja nationalismi ovat ajan saatossa kulkeneet pitkälti käsi kädessä. Matti Riitakorven ja Sami Lindforsin artikkelissa "Hyvä ja paha kansallisuusaate" (YLE, 20.03.2016) on pohdittu nationalismin hyviä ja huonoja puolia ja käsitteen monimuotoisuutta. Artikkeleihin on haastateltu Helsingin Sanomien ulkomaantoimittaja Heikki Aittokoskea, joka esittelee kaksi eri kansallisuusaatteen muotoa, etnisen nationalismin ja "arvonationalismin" [engl. 'civic nationalism']. Etninen nationalismi on konservatiivisempaa ja huomio kiinnittyy enemmän syntyperään, kun taas arvonationalismin perusideana on, että kansalaisia yhdistävät samanlaiset, tietyn maan arvot ja vapaudet. Arvonationalismi ajaa siis myös Lena Anderssonin ideaa kansallisuusajattelusta, sillä molemmissa korostuu valinnan tärkeys ja se, ettei nationalismi ole "ainoastaan syntyperän määrittämä vakio." Koska arvonationalismi tavoittelee kuuluvuuden tunnetta eikä luokittele kansalaisia syntyperän perusteella, se olisi hyvä ratkaisu esimerkiksi maahanmuuttajien kokemaan ulkopuolisuuden tunteeseen, jota etniseen nationalismiin perustuvat rakenteet aiheuttavat. Myös kansallisuudet, joilla ei ole valtion rajoja, kuten saamelaiset ja skotit, kärsivät etnisestä nationalismista, sillä nämä yhteisöt ovat usein vähemmistöjä kansallisvaltioissa.

Saarikosken kolumnissa on viittaus Aittokosken kirjaan "Kuolemantanssi" (2016), jonka yhteydessä käsitellään samaa aihetta kuin artikkelissa, jossa Aittokoski itse sanoo: "Jonkinlaista nationalismiksi kutsuttavissa olevaa yhteishenkeä tarvitaan, jotta saadaan toimiva yhteiskunta rakennettua." Molemmat tekstit toteavat nationalismin olleen merkityksellinen Suomen valtion synnyssä. Kansallisromantiikan aikaan, kun Suomi taisteli itsenäisyydestä, oli nationalismi luonnollisesti pinnalla. Artikkelissa mainitaan tärkeitä tänä aikana muodostuneita suomalaisuuden symboleita, kuten Jean Sibeliuksen Finlandia ja Akseli Gallen-Kallelan Kalevala -maalaukset, joista lähes jokaiselle suomalaiselle tulee isänmaallinen olo. Isänmaallisuuteen liittyvät suuret tunteet ovat kytköksissä identiteettiin, mutta ne eivät ole syntyperäsidonnaisia. Nämä arvot ovat muodostuneet meille tärkeiksi opiskellessamme historiaa, kuullessamme toistuvasti itsenäisyyspäivänä Finlandian tai käydessämme museossa katsomassa suomalaisia klassikkoteoksia. Kun kuulen "Veteraanin iltahuudon", liikutun, sillä se tuo mieleen sankaruuden, joka kappaleen takana piilee. Sankaruuden, josta olen oppinut historian tunneilla, isoisan kertomina tarinoina ja suomalaista kirjallisuutta lukemalla. Isänmaallisuus on siis opittu osa identiteettiä.

Identiteettikysymykset ovat kuin kvanttifysiikkaa – niille ei usein ole yksiselitteistä ratkaisua. Ne vaativat syvällisempää pohdintaa, ja kaiken yksinkertaiselta vaikuttavan takana on laajempi, monimutkainen kokonaisuus. Suomalaisuus on kuin Schrödingerin kissa – sen merkitys riippuu tarkastelunäkökulmasta. Yhden stereotypian mukaan suomalaisuus on sauna, kaljaa ja makkaraa. Toisen mukaan joulupukki, revontulia ja lumikinoksia. Minulle se on kaunista sielunmaisemaa, järviä ja metsiä, kirkkaasti kajahtava Finlandia ja kunnioitus veteraaneja kohtaan. Suomalaisuus on yhtä aikaa kaikkea tätä. Sama ajatus pätee muihinkin kansallisuuksiin. Kansallisuus on osa lähes jokaisen identiteettiä, mutta kaikki identiteetit eivät voi mitenkään mahtua yhteen muottiin. Jokaisen täytyisi itse saada valita kansallisuuden rooli elämässään.

Vilma Nissinen

Oma, lainattu vai varastettu kansallisuus?

Jokainen ihminen syntyy ja kasvaa osana jotakin kansallisuutta ja kulttuuria. Kansallisuus herättää meissä monenlaisia ajatuksia, ja sen merkitys jokaiselle on erilainen. Kansallisuuden merkitykseen vaikuttaa paljon se, mihin kulttuuriin ja ympäristöön on syntynyt, sillä joissakin ympäristöissä sitä ei hirveästi tuoda esille, kun taas jotkut kulttuurit korostavat paljon oman ryhmän erityisyyttä muihin verrattuna. Maahanmuutto ja siirtolaisuus ovat saaneet yhdessä globalisaation kanssa aikaan sen, että monikulttuurisuus on arkipäivää. Eri kansallisuuksien tunteminen ja kulttuurierojen ymmärtäminen auttavat toimimaan monikulttuurisessa maailmassa ja löytämään yhteisen sävelen eri taustoista tulevien ihmisten kanssa.

Jukka Jouhki kirjoittaa Antroblogissa 27.9.2017 julkaistussa blogitekstissään "Intiaanipäähineen ongelma" kulttuurisesta omimisesta eli kulttuuriappropriaatiosta ja siihen liittyvästä kritiikistä. Hän kirjoittaa kritiikin kohdistuvan usein sellaiseen kulttuuriseen lainaamiseen, jossa kohteena on historiassa valtaväestön sorrettavaksi joutunut etninen vähemmistö. Ei siis ole yhdentekevää, kenen symboleita tai asusteita lainaa, sillä jo sorrettujen ihmisten kulttuuriperinnön omimista ei katsota hyvällä. Jouhki kirjoittaa, että kulttuuriappropriaatiokritiikin mukaan keskiluokka on varastanut jopa treenatut lihakset työväenluokalta, mikä tuntuu oudolta ajatukselta ja liioittelulta. On kuitenkin tärkeää pitää hyvän maun rajat ja tutkia, mikä on hauskaa ja mikä loukkavaa, sillä kulttuureista lainaamisen hyväksyttävyyttä riippuu paljon asiasta.

Tiettyyn kansallisuuteen liittyy joskus stigma eli häpeäleima, jolloin yksilö saattaa kohdata paljon ennakkoluuloja, minkä takia voi olla vaikeaa sopeutua erilaisiin ympäristöihin, kuten uuteen kulttuuriin. Kaiken kaikkiaan jokaisen on aiheellista miettiä omien ja yleisten ennakkoluulojen taustoja ja sitä, onko kansallisuudessa oikeasti jokin vialla, vai perustuvatko harhaluulot vain yksittäisiin tapauksiin tai valheellisiin tietoihin. Eri kansallisuuksista olevien ihmisten kanssa toimiminen auttaa vähentämään näitä ennakkoluuloja, ja avoimella suhtautumisella voi saada aikaan paljon hyvää. Sonja Saarikoski kirjoittaa Helsingin Sanomissa 18.6.2017 julkaistussa kolumnissaan "Jos saisin valita, olisin ruotsalainen", kansallisuuden kriteereistä ja hänen ihailemistaan ruotsalaisuuden piirteistä. Saarikoski kirjoittaa Lena Anderssonin viidestä kriteeristä ruotsalaisuuteen ja tuo esille ajatuksen siitä, että kansalaisuus ei ole pysyvä ominaisuus eikä siihen vain synnytä. Näin emme ole täysin kansallisuutemme ja siihen liittyvien mielikuvien armoilla, vaan voimme myös itse vaikuttaa siihen, mihin kansallisuuteen ihmiset liittyvät meidät ja kohdistavat ennakkoluulonsa.

Suomalaisten tavoista ja ruokailutottumuksista merkittävä osa on peräisin muista kulttuureista, mihin moni ei nykyään kiinnitä erityistä huomiota. Hampurilaiset, sushit, pitsat ja pastat sekä kiinalainen, intialainen ja nepalilainen ruoka ovat arkipäivää meille. Lisäksi esimerkiksi jooga on suosittu harrastus Suomessa, mutta harva tulee ajatelleeksi, että sekin voi olla kulttuuriappropriatiota, kuten Jouhki blogitekstissään kirjoittaa. Eri kulttuureista peräisin olevat tavat helposti juurtuvat omaan kulttuuriimme niin, ettemme enää edes huomaa niiden olevan jostakin muualta kotoisin. Pitäisikö kulttuureilla olla paremmat oikeudet siihen, mitä perinteitä vaalitaan ja mitä saa matkia? Jouhkin ehdottama käsite "kulttuurien copyright" koskisi kulttuurin valtaa rajata suojeltavat symbolit ja uniikit kulttuuriset ilmiöt itselleen, mutta on melko hankalaa määrittellä, kenelle valta lopulta kuuluisi.

Kansallisuus sanana johtaa helposti mielikuviin äärimmäisestä kansallismielisyydestä ja nationalismista, kuten Saarikoski kolumnissaan kirjoittaa. Liika kansallisuuden korostaminen voikin pahimmillaan johtaa rasismiin ja rotusortoon, mutta kansallisuuden ei tarvitse tarkoittaa pelkästään sitä. Kolumnisti tuo esille Lena Anderssonin näkemyksen aiheesta. Anderssonin mukaan kansallisuus on tunne johonkin kuulumisesta, mikä on hyvä lähtökohta kansallisuuden tarkasteluun, sillä yhteenkuuluvuus on yksi ihmisen syvimmistä perustarpeista. Kansallisromantiikan aikana oman kansallisuuden ihailu ja romantisointi olivat suosiossa, mutta realismi toi tullessaan

todenmukaisemman kuvan, kun yhteiskunnalliset ongelmat nostettiin esille. Nykyinen käsitys voisi asettua näiden välille niin, että omaa kansallisuutta arvostettaisiin, mutta sitä ei pidettäisi yliverlaisena tai virheettömänä, ja otettaisiin huomioon myös tämä Anderssonin määritelmä johonkin kuulumisesta.

Voin sanoa olevani ylpeä suomalaisuudestani, ja arvostan kotimaatani kovasti. En häpeä kansallisuuttani, ja pidän turvallisesta kotimaastani ja kaikista niistä vapauksista ja oikeuksista, joita minulla suomalaisena on. Nykyään keskustellaan paljon tasa-arvosta, ja monesti nostetaan esille se, kuinka etuoikeutettuja me suomalaiset olemme. Meillä on turvallinen isänmaa, jossa vallitsee uskonnon- ja sananvapaus. Meillä ei ole sotaa ja saamme nauttia asioista, jotka tuntuvat meille itsestäänselvyyksiltä, mutta eivät sitä ole todellakaan kaikille. Osa arkipäiväisistä vapauksista ja oikeuksista on sellaisia, joita jotkut eivät voisi ikinä kuvitellakaan omistavansa. On arvokas asia olla suomalainen, enkä haluaisi luopua suomalaisuudestani tai rakkaasta kotimaastani.

Uuteen kulttuuriin sopeutuminen vapaaehtoisesti tai pakon edessä voi vaikuttaa ratkaisevasti kokemukseen omasta kansallisuudesta. Kulttuurierot saattavat vahvistaa tiettyjä kansallisuuden piireitä, vaikka ajan kuluessa ne voivat myös hälventyä, kun uusi kulttuuri omaksutaan täysin. Näin saattaa tapahtua erityisesti silloin, jos uuteen maahan muutetaan jo varhaisessa lapsuudessa. Saarikoski kirjoittaa kolumnissaan, kuinka pakistanilaissyntyinen ja lapsena Ruotsiin muuttanut Qaisar Mahmood koki olevansa ruotsalainen, vaikka muut eivät mieltäneet häntä ruotsalaiseksi. Voi olla vaikea ajatella toisen olevan samaa kansallisuutta erilaisesta alkuperästä huolimatta, mutta on tärkeä huomioida ihmisen oma kokemus kansallisuudestaan. Jos kokee uuden kulttuurin ja kansallisuuden omakseen, eikä muista lainkaan aikaa synnyinmaassa, on luonnollista määritellä itsensä nykyisen asuinmaan mukaan.

Mediassa on ollut keskustelua myös siitä, että Suomessa asuivilta tummaihoisilta kysytään, mistä he ovat kotoisin. Mielestäni tämä on luonnollista, vaikka sitä onkin kritisoitu. Kulttuuri ja kansallisuuskäsitykset muuttuvat, mutta muutokset eivät tapahdu hetkessä, eikä ihonväritään tumma ihminen vastaa ensimmäistä mielikuvaa suomalaisesta. Ajan kuluessa tämäkin saattaa muuttua merkittävästi, eikä nykyään ole yhtä outoa olla tummaihoisen suomalainen kuin muutama vuosikymmen sitten oli.

Kaiken kaikkiaan kansallisuus vaikuttaa siihen, kuinka hyvin ihminen sopeutuu tiettyyn kulttuuriin. Kulttuuri taas vaikuttaa siihen, miten määrittelemme kansallisuuden, ja kuinka tärkeä se on meille. On hyvä tutkia kriittisesti omia näkemyksiä toisista kansallisuuksista, sillä ne perustuvat usein yleistettyihin ja kärjistettyihin stereotyyppioihin eivätkä todellisuuteen. Viettämillä aikaa monenlaisten ihmisten kanssa voi myös avartaa omaa näkökulmaa ja oppia arvostamaan kulttuurien ja kansallisuuksien moninaisuutta.

Sanelma Haapakoski

Minne menet sulkakynä?

Hämyinen huone täyttyy intohimoisen miehen sulkakynän suhinasta. Huoneen nurkassa Runeberg luonnostelee suomalaisuutta runomuotoon. Kynttilän valaisema paperi peittyy Saarijärven Paavon hikipisaroihin. 1800-luvun suomalaisuus nostaa päätään romantisoitun ja tunteettoman miehen asussa. Kansallisromanttisen taiteen protagonistit maalaavat suomalaisuudesta, erityisesti suomalaisesta miehestä, jopa ironisen ihanteellisen kuvan. Tänä päivänä sulkakynän takana istuu globalisaatio ja ilmastonmuutos. Lisääntyvän muuttoliikkeen, kasvavan ilmastopakkolaisuuden ja nälänhädän vuoksi kansallisidentiteetin ylläpito on tulevaisuudessa monella tapaa hankalaa.

Sosialisaatioprosessin myötä opitut normit, kulttuuriset arvostukset ja ihanteet määrittävät meitä pitkälle aikuisuuteen. Monille ihmisille kulttuurinen pääoma on arvokasta valuuttaa identiteetin rakennuksessa. Meillä suomalaisilla identiteetin rakennuspalikoina käytetään sota-ajan kokemuksia, luontoa ja erilaisia sankaritarinoita Mikael Agricolasta Mika Myllylään. Kulttuurisen historian tunnearvo suomalaisten sydämissä on valtava, eikä sen luovuttaminen ulkopuolisten käsiin tunnu houkuttevalta. Pakolaiskriisi lähetti meille kuitenkin selkeän viestin: Pakolaisuuden myötä on annettava tilaa uusille kulttuureille. Oman tilan menettäminen tuntuu varmasti ikävältä, mutta sen kanssa on opittava toimimaan oikein.

Tie erilaisten kulttuurien sekoittumiseen voi osoittautua mutkikkaaksi. Erot ihmisten arvoissa ja tavoissa voivat aiheuttaa ongelmia ihmisten välille. Turkka Hautala kirjoittaa novellissaan

"Kiinalainen naapuri" (Kansalliskirja-kokoelma: 2019) kansallisuuksien kulttuurieroista. Iro-niasävytteisessä novellissa on osuva kiteytys kollektivistista kulttuuria edustavien kiinalaisten tavoista. Hautalan mukaan kiinalainen hiipii rappukäytävässä sukkasillaan, kiittää kaikesta useaan kertaan ja kiinalaisen asunto haisee soijalta. Novellin kärjistävästä otteesta huolimatta mieleeni hiipi samankaltainen ajatus kollektivistisen ja individualistisen kulttuurin sekoittumisesta. Yhteisöllisyyttä korostavien maiden asukkaat joutuvat väistämättä törmäyskurssille "minä ensin"-kulttuuria edustavien kanssa. Toisaalta yhteisön etua korostavat arvot voisivat johdattaa suomalaista sulkakynää parempaan suuntaan. Tarpeettoman voimakkaasta individualismista olisi jopa hyvä päästä eroon.

Sotien jälkeen itsenäistynyt Suomi on ottanut suuria taloudellisia ja kulttuurisia harppauksia Eurooppa-jäsenyytensä myötä. Vapaa liikkuvuus on näkynyt Suomessa lisääntyvänä turismina, ja nykyään Lapissa näkee päivittäin revontulista hullaantuneita japanilaisia turistiryhmiä. Vapaan liikkuvuuden alueeseen kuuluvilla ihmisillä on oikeus tulla Suomeen opiskelemaan tai tekemään töitä. Länsimainen kulutukseen perustuva elämäntyyli ei kuitenkaan ole kestävällä jäällä, sillä resurssit eivät riitä loputtomiin. Ilmastonmuutoksen edetessä ilmastopakolaisuus lisääntyy ja ruokapulasta kärsivien maiden asukkaat joutuvat pakenemaan nälkää vauraisiin länsimaihin. Tässä kohtaa vapaa liikkuvuus näyttää eittämättä varjopuolensa, kun Eurooppaan saapuvat pakolaiset pääsevät rajojen yli. Lopulta valtavat ihmismassat päätyvät niille alueille, joissa on eniten tilaa. Näihin alueisiin lukeutuu Suomen Lappi.

Millä tavalla kulttuurisen värikkyyden lisääntyminen vaikuttaisi Suomeen? Kouluissa kulttuurisesta sensitiivisyydestä tulisi ainakin puhua paljon nykyistä enemmän. Kieltenopettajien ja kääntäjien työllisyysnäkömät näyttäisivät valoisimmilta ja opetustilojen tarve kasvaisi. Uudet tuulet voisivat tuoda mukanaan paljon hyvää esimerkiksi lisääntyvän työvoiman muodossa: Suomeen saataisiin valtava määrä parhaassa työiässä olevia työntekijöitä, jotka ainakin osaltaan helpottaisivat kestävyysvajeen aiheuttamaa huolta tulevaisuudesta. Suomalaiset taideteokset, arvot ja aatteet saisivat lisää näkyvyyttä ja niitä voitaisiin opettaa uusille asukkaille. Suomalaisuutta opettaessaan moni saattaisi tutustua myös paremmin omaan kulttuurihistoriaan ja sitä kautta itseensä. Monien suomalaisten ymmärrys erilaisia kulttuureja kohtaan saattaisi lisääntyä, vaikka toisaalta Perussuomalaiset pitäisivät todennäköisesti huolen siitä, että näin ei pääsisi tapahtumaan.

Kulttuurien sekoittuminen voi tuntua joidenkin mielestä musertavalta. Siinä missä kulttuuritietämys voisi olla mielenkiintoista, kiinalaisten osallistuminen saappaanheittokilpailuun, tai etiopialaistaustaisen henkilön kalevalakoruihin pukeutuminen voi aiheuttaa kansallismielisissä suomalaisissa mielipahaa. Jukka Jouhki kirjoittaa blogissaan "Intiaanipäähineen ongelma" (Antroblogi: 27.9.2017) kulttuurisesta omimisesta. Jouhkin mukaan esimerkiksi alkuperäiskansojen keskuudessa tietyt yhteisön perinteiset tuotteet ovat hyvin arvokkaita ja jopa pyhiä, ja tämän takia yhteisöön kuulumattomien ei tulisi käyttää niitä. Äkkiseltään ajateltuna toisen kulttuuriin koskeminen voi tuntua mitättömältä, sillä monet muuhun kulttuuriin kuuluvat symbolit ovat osa jokapäiväistä elämäämme. Jouhki ilmaiseekin kulttuuriseen omimiseen liittyvän ongelman napakasti: "Kenellä on valta päättää suojeltavista symboleista ja mitkä kaikki uniikit kulttuuriset ilmiöt tietty ryhmä omistaa?" Tämän ongelman perinpohjainen selvittäminen voi kestää yhtä kauan kuin Anneli Auerin rikostutkinta.

Omasta kansallisesta identiteetistä luopuminen aiheuttaa varmasti monenlaisia kasvukipuja. Kaksin käsin Kalevalasta pitävät suomalaiset eivät haluaisi jakaa suomalaisuuttaan muiden maiden kansalaisten kanssa. Globalisaation pitäessä suomalaisuuden sulkakynästä kiinni, jakaminen on kuitenkin välttämätöntä. Jotta kulttuurien yhteensulautuminen onnistuisi mahdollisimman kivuttomasti, täytyy opetella tapoja häivyttää ryhmärajoja. Psykologi Allportin kontaktihypoteesin mukaan ryhmien väliset ristiriidat vähenevät, kun ryhmät ovat kontaktissa toistensa kanssa. Erialaisten tapahtumien ja ryhmäyttävien harrastusten myötä ihmiset löytäisivät toisistaan yhteisiä piirteitä. Hautalan novellissa käsitys ryhmäyttävästä harrastuksesta on hieman erilainen. Kiinalaisen humalaan juottaminen ei välttämättä ole se kaikista mehukkain kulttuurisen opettamisen tapa. Suomalaisuutta voisi opettaa lukemalla esimerkiksi pätkä Runebergin raapustamaa runoa tai näyttämällä elokuva Linnan Tuntemattomasta sotilaasta. Toisaalta todelisuus on mestariteoksia huomattavasti epäromanttisempi.

Kansallisidentiteetti on kokemassa suuria mullistuksia lähivuosina. Globalisaation kiihtyessä ja ilmastonmuutoksen edetessä Suomi saa varmasti osansa niiden aiheuttamista muutoksista. Suomalaisen sulkakynän muste voi saada uudenlaisia kiemuroita muuttoliikkeen lisääntymisen myötä. Kulttuuriset yhteentörmäykset voivat aiheuttaa monenlaisia ongelmia eri kulttuuriin kuuluvien henkilöiden välillä. Ongelmien selvittämiseksi tarvitaan runsaasti suvaitsevaisuutta ja

sopeutumiskykyä. Ennakkoluuloinen asenne voi omalla tavallaan vaikuttaa mustepullon kaatumiseen - sekasortoon.

Andreas Ahola

Suomalaisuus kahdenlaista – ja kaikkea siltä väliltä

Tulevaisuuden suomalaisuuden suunnasta esitetään erilaisia ja hyvinkin paljon toisistaan poikkeavia arvioita. Osa uskoo suomalaisuuden käsitteen muuttuvan enemmässä määrin ihmisen alkuperää korostavaksi sekä ehdottomaksi, toiset taas kansallisen yhteenkuuluvuuden tunteeseen perustuvaksi. Yhtä mieltä ollaan kuitenkin siitä, että käsitys suomalaisuudesta kokee suuria muutoksia tulevana vuosina.

Nykypäivänä media antaa kahdenlaista kuvaa tulevaisuuden suomalaisuuden suunnasta. Tätä eroa kuvaavat hyvin Matti Riitakorven ja Sami Lindforsin Ylen verkkosivuilla 20.3.2016 julkaistussa artikkelissa "Hyvä ja paha kansallisuusaate" mainitut kaksi nationalismiin käsitettä. Uutisoinnissa ja julkisessa keskustelussa jalansijaa saavat etninen nationalismi sekä arvonalismi, jotka edustavat vastakkaisia näkemyksiä kansallisuuden käsitteestä. Etnistä nationalismia, jota Riitakorven ja Lindforsin artikkelissa kuvaillaan etniseen alkuperään perustuvan kansallisuuden ajatukseksi, mediassa edustavat sisällöt, jotka koskevat suomalaisia oikeistopopulistisia ja kansanmielisiä puolueita sekä ryhmiä sekä heidän toimintaansa. Esimerkkinä tällaisesta mediasisällöstä voidaan pitää Perussuomalaisten puheenjohtaja Jussi Halla-ahon maahanmuuton vastustukseen viittaavia sosiaalisen median postauksia. Riitakorven ja Lindforsin artikkelissa tietyn maan arvojen ja vapauksien omaksumiseen perustuvaksi ajatukseksi luonnehdittavaa arvonalismia mediassa taas edustaa esimerkiksi Jussi Pullisen Helsingin Sanomissa 17.11.2019 julkaistussa esseessä "Kaksi nationalismia" mainittu Suomen jalkapallomaajoukkueen EM-kisojen menestykseen liittyvä mediahuomio. Pullisen mukaan maajoukkueen menestys sai aikaan erilaisista taustoista ponnistavissa ihmisissä kansallistuntoisia mediareaktioita.

Median huomion kiinnittyessä vastakkaisiin käsityksiin suomalaisuudesta sekä sen tulevaisuudesta vahvistuvat nämä median välittämät näkökulmat vääjäämättä myös käytännössä. Siksi epäuskonkin, että kahtalaiset näkemykset kansallisuuden käsitteessä tulevat leimaamaan

suomalaisuutta tulevaisuudessa. Kuten Pullisen esseessä esitetään, kansallisuuden käsite venyy niin Suomessa kuin kansainvälisestäkin kahteen vastakkaiseen suuntaan. Samaan aikaan suomalaisuuden käsitettä pyritään rajaamaan esimerkiksi maahanmuuttoa vastustavalla politiikalla, kun toisaalla etnisen alkuperän, kielen ja uskonnon merkitystä suomalaisuuden mittarina pyritään vähentämään ja löytämään erilaisten ihmisten välille yhdistäviä suomalaisuuden tekijöitä, kuten Pullisen esseen tapauksessa Suomen kansainvälinen urheilumenestys.

Median antaman kuvan lisäksi tulevaisuuden suomalaisuus riippuu paljon kansainvälisistä tapahtumista sekä asennoitumisesta kansainvälistymistä kohtaan. Ihmisten, tavaroiden ja työpaikkojen valtioiden rajojen ylittävän liikkumisen sekä kotimaidensa konflikteja pakenevien pakolaisten määrän lisääntyminen on merkittävä tekijä suomalaisuuden kuvassa tapahtuneessa ja yhä tapahtuvassa muutoksessa. Kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden olemassaolo on ehtinyt kasvaa jo niin oleelliseksi ja merkittäväksi osaksi suomalaista yhteiskuntaa, että sen olemassaolon poistuminen tuntuu mahdottomalta. Tämä onkin haastanut kauan homogeenisenä säilynyttä kulttuuria ja kansallista käsitystä Suomessa. Toisaalta se on aiheuttanut pelkoa ja jopa vihaa kaikkea vierasperäisenä pidettyä kohtaan sekä halua suojella suomalaiseen kulttuuriin ja identiteettiin liittyviä perinteitä. Samalla se on murtanut Riitakorvenkin artikkelissakin esiintyvän käsityksen suomalaisesta ihmisestä "sinisilmäisenä pellavapäänä luterilaisessa uskossa" laajentaen sitä suvaitsevammaksi ja vähemmän etniseen alkuperään perustuvaksi.

Millaisia konkreettisia muutoksia suomalaisuuden kuvan muuttuminen tuo tullessaan? Tulevaisuuden suomalaisuuteen viittaavia konkreettisia muutoksia voidaan havaita jo nykyhetkessä. Hyvänä esimerkkinä tästä voidaan pitää tilastotietoa, jonka mukaan kansanmielisten ja oikeistopopulististen puolueiden ja ryhmien sekä asenteiden kannatus on viime vuosina lisääntynyt Suomessa niin aikuisten kuin nuorienkin saralla. Tulevaisuuden suomalaisuuden kannalta tämä voi tarkoittaa esimerkiksi näiden ryhmien ja puolueiden poliittisen vallan kasvua sekä sitä myötä jopa lainsäädännöllisiä muutoksia koskien maahanmuuttoa. Toisaalta kansainvälisyyden ja monikulttuurisuuden vakiintuminen Suomessa on myös lisännyt eri etnisyyksien, kielten ja uskontojen edustajien esiintymistä suomalaisen politiikan, median ja kulttuurin aloilla sekä kaiken taustaisten ihmisten välistä kanssakäymistä. Tämä taas viittaa siihen, että tulevaisuudessa Suomen valtiota ja suomalaisuutta edustaa yhä monipuolisempi joukko ihmisiä.

Tulevaisuuden suomalaisuus sisältää luultavasti myös yhä enemmän keskustelua kulttuurisesta

omimisesta. Jukka Jouhkin Antroblogi-nimisessä blogissa 27.9.2017 julkaistussa blogikirjoituksessa "Intiaanipäähineen ongelma" mainitaan Suomeen liittyviä, jo tapahtuneita syytöksiä kulttuuriseen omimiseen liittyen. Syytökset ovat koskeneet tilanteita, joissa vähemmistöön kuulumattomat ovat käyttäneet viihteellisessä, kaupallisessa tai esteettisessä tarkoituksessa vähemmistöjen kulttuuriperinteeseen kuuluvia symboleja, Suomen tapauksessa muun muassa intiaanipäähinettä ja saamelaispukua. Kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden lisääntymisen myötä Suomeen rantautuu myös tulevaisuudessa erilaisten etnisten ja kulttuuristen ryhmien piirteitä, jolloin kulttuurisesta omimisesta käytävän keskustelun ylläpitäminen on merkittävää. Keskustelun myötä voidaan pohtia ja selvittää, millaisia piirteitä muuttuva suomalaisuuden kuvaan halutaan ja voidaan liittää ilman, että se loukkaa jonkin ihmisryhmän oikeuksia. Samalla keskusteluyhteyden ylläpitäminen lisää tiedon määrää sekä sitä myötä vähentää ennakkoluuloja vierasperäisenä pidettyjä asioita kohtaan.

Miltä sitten itse uskon suomalaisuuden näyttävän tulevaisuudessa? Omaa näkemystäni asiasta kuvaa parhaiten Pullisen esseen lopussa esitetty näkemys siitä, että kansallisuus on ikään kuin jana, jonne jokainen voi asettua haluamallaan tavalla. Suomalaisuuden käsitteen ääripäät tulevat tulevaisuudessa venymään yhä kauemmas toisistaan luoden välilleen yhä tarkempia ja henkilökohtaisempia tapoja olla suomalainen. Tulevaisuudessa suomalaisuus on alkuperän, arvo maailman, kielen ja monen muun tärkeän tekijän summa.

Saana Sadinmäki

Saarijärven Paavosta parempaan?

Nationalismi, tuo yhteenkuuluvuutta ajava ja vastakkainasettelua aiheuttava aate, on jo nähnyt parhaat päivänsä nyky-Suomessa. Sortokausien Sibeliuksen, Paavo Nurmen olympiakulta ja talvisodan henki ovat väistyneet suomalaisten mielissä taka-alalle, kun nopea kansainvälistyminen, individualismi ja muut ajankohtaisemmat aatteet ovat ottaneet askeleen eteenpäin. Vaikka peruskoulun historiantunnit ja isovanhemmiltamme perintönä saatu informaatio ovatkin osaltaan kantaneet suomalaisuutta ja kansallisaatetta mielessämme, vaikuttaisi itsenäisyyspäivän perimäinen merkitys jo nyt katoavan linnan juhlien ja juhlahohujen alle. On mielenkiintoista nähdä, miten yhteiskuntamme yksilökeskeisyyden kehittyminen sallii tulevaisuudessa ajatuksen

ryhmästä, jolla on yhteinen kieli, kulttuuri ja historia. Haihtuvatko viimeisetkin Saarijärven Paavon rippeet suomalaisista ajan muuttuessa?

Ylen verkkosivuilla julkaistussa artikkelissa "Hyvä ja paha kansallisuusaate" (20.3.2016) Matti Riitakorpi ja Sami Lindfors pohtivat mielenkiintoisella tavalla nationalismin muuttumista. He tulkitsevat yleisesti rehevöityneen maahanmuutto- ja pakolaiskeskustelun olevan Euroopassa "nationalismin uusi aalto", kun rajat kiinni -ajattelu poliittisessa keskustelussa on suosituimpia ajatusmalleja. Tämä luo todella suuren ristiriidan länsimaiseen individualistiseen ajattelutapaan, kun stereotyyppit sekä pelko tuntemattomasta uhasta saavat ihmiset ajattelemaan ulkomaalaistaustaisista lähimmäisistään jo oletuksena negatiivisesti. Riitakorpi ja Lindfors havaitsevatkin nationalismi-sanassa hieman rasistista tai syrjivää sävyä, eivätkä he varmasti ole ainoita tapoja. Maahanmuuton ongelmat liittyvät kuitenkin suurilta osin vain kulttuurikysymyksiin; tietystä kulttuurista tulevalle totuttua vähäpukeisempi nainen voi herättää ajatuksia, joista suomalaismiehellä ei ole aavistustakaan. Samoin suomalaiselle vieras uskonto, oudot lävistyksiset tai vaatteet voivat saada mielissä aikaan pelkoja. Vieraaseen kulttuuriin tottuminen vie aikaa, mutta erilaisuus saa varmasti ajan kuluessa todellisen hyväksynnän. Näin on tapahtunut esimerkiksi Ranskassa; suurissa kaupungeissa satunnainen ranskalainen on lähes yhtä suurella todennäköisyydellä ulkomaalaistaustainen kuin perinteisen stereotyypin mukainen, kiharahiuksinen ja viiksekäs. Heitä kuitenkin yhdistää aito ranskalaisuus.

Mitä Eurooppa edellä, sitä Suomi perässä. Väite on historian valossa allekirjoitettavissa moniltakin osin; teollistuminen, sodat, sekä pakolaiskriisi ovat aina astuneet esiin Etelä-Euroopassa ennen Suomeen tuloa. Maahanmuuton lisääntyessä ja pakolaiskiintiön kasvaessa tulemmekin varmasti näkemään ilmiön ulkomaalaistaustaisuudesta yleistyvän kotimaassamme radikaalisti. Olisi siis tärkeää, että me kantasuomalaisetkin oppisimme jo nyt hyväksymään erilaisen ihonvärin, uskonnon tai kulttuurin osaksi suomalaisuutta. Riitakorpi ja Lindfors lainaavatkin artikkelissaan toimittaja Heikki Aittokoskea hyvin: "Suomalaisuus ei enää tarkoita sitä, että jokaisen tulisi olla sinisilmäinen pellavapääluteriläisessä uskossa". Suomalaisuus ei siis enää täysin vastaa Saarijärven Paavaa.

Asiaa näin ajateltaessa jää miettimään, mitä suomalaisuus sitten on. Voiko kuka tahansa päättää olevansa suomalainen? Sonja Saarikoski kirjoittaa kolumnissaan "Jos saisin valita, olisin

ruotsalainen” (18.6.2017, Helsingin Sanomat) kansalaisuuden olevan kuin kerho, johon voi liittyä tai voi poistua tiettyjen kriteerien rajoissa. Hän lainaa kirjailija Lena Anderssonin kirjoittamia oleellisimpia asioita ruotsalaisuuteen liittyen: julkisen keskustelun merkityksellisyys, kodin tuntu, kohtalainen kielitaito, halu olla kansalainen sekä kansalaisuuden näyttäminen muille ovat edellytys ruotsalaisuudelle. Listassa on terävästi määritelty arkielämänkin kannalta oleellisia pointteja, jotka mahdollistavat kansalaisuuden, ja mielestäni ne pätevät yhtä hyvin Suomessakin. Kun nämä kriteerit toteutuvat, olisi tärkeää osata hyväksyä ihminen maan kansalaiseksi taustasta riippumatta.

On kuitenkin muistettava, että suomalaisuuden muuttuminen sisukkaasta ja jurosta kansasta monikulttuuriseen ja avoimeen suuntaan ei tapahdu käden käänteessä. Maamme kansalaisissa herää myös pelkoja omien perinteiden ja uskonnon häviämisestä, kun osassa suomalaisista elää vieläkin Saarijärven Paavon perintö: olisihan vaikea kuvitella pitkäperjantaita ilman yleisradiosta lähetettävää Matteus-passiota tai jouluaattoja ilman joulurauhanjulistusta. Myös ajatus itsestä viettämässä vapaapäivää esimerkiksi muslimien pyhänä päivänä tuntuu hyvin ristiriitaiselta. On kuitenkin helppoa lohduttautua faktalla, että näin suuret rakenteelliset ja kulttuurilliset muutokset vaativat kymmeniä, ellei jopa satoja vuosia aikaa toteutuakseen. Näin ollen dystopiaa kulttuurin sekä luterilaisten perusarvojen radikaalista muutoksesta on pohdittava tarkasti ennen johtopäätöksien tekemistä.

Myös ajatus suomalaisten stereotyyppien muuttumisesta voi saada harmaita hiuksia Pohjanmaalaiselle Markulle. Vaikka stereotyyppikolikon kääntöpuolena voikin olla rasismia tai syrjintää, voi lievällä yleistämisellä saada voimakastakin yhtenäisyyden tunnetta. Markku voi ylpeästi olla ujon kansan edustaja, istua tuntikausia saunassa sekä juoda viinaa, ja muiden tunkeutuminen hänen reviiirilleen saattaa tuntua vastenmieliseltä. Tätä ajatusmallia on myös ymmärrettävä, sillä laaja kansainvälistyminen on hyvinkin tuore asia Suomen historiassa. Lisäksi 50 vuotta sitten koulun käyneen maailmankuva eroaa nykynuoren vastaavasta käsityksestä huomattavankin paljon. Esimerkiksi yleistäminen oli ennen vain tavallinen tapa, kun nykyään se tuntuu olevan raskas synti. Stereotyyppit ovat kuitenkin aina olleet äärimmäisen tehokas tapa yhdistää kansoja, ja niilläkin on osuutensa kansallistunteen luomisessa – jaksoihan talvisodan sotilaskin taistella suomalaisella sisulla.

Perinteinen nationalismiin voidaan sanoa olleen loistossaan viime vuosisatojen aikana, kun

kansat saivat itselleen omia valtion rajoilla reunustettuja aitauksiaan. Kuitenkin toisen maailmansodan hirmutekojen jälkeen individualistinen ajattelu sai nationalismiin polvilleen, ja suvaitsevaisuus kasvoi kaikkialla maailmassa. Vaikka Lindforsin ja Riitakorven käsittelemä "nationalismin uusi aalto" onkin tosiasia, se saadaan pidettyä asioissa yksilökeskeisyyden kehittymisen avulla. Ajassamme elävillä nuorilla on oikeaa, ennakkoluulotonta suhtautumista muihin lähimmäisiimme, ja sen avulla suomalaisuus pysyy turvallisesti ajan junan kyydissä. Edellisellä asemalla kyydistä jäi vain Saarijärven Paavo.

Anttoni Tornberg

piirros Reetta Uusimaa

Vuoden miksaaja – Harto Korpela

Vuoden kuvataiteilija – Siiri Huhta

Vuoden kynäniekka – Iisa Vallirinne

Vuoden säveltäjä – Lauri Paananen

Vuoden pillipiipari – Hugo Tuovinen

Vuoden myöhästelijä – Enni Pöyhtäri

Vuoden sluibailija – Ville Molin

Vuoden hevisaurus – Eemeli Vaara

Vuoden limsankittaaja – Paulus Pesonen

Vuoden JazzCat – Tatu Auvinen

Vuoden klassinen krokotiili – Oula Luukkonen

Vuoden musiikkimestari – Matias Sekiguchi